

Handläggare: Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2023-09-26, p. 7

Tertialrapport Tertial 2 2023 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens förslag till tertialrapport 2 samt överlämna den till kommunstyrelsen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

I tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 161,8 mnkr, d.v.s. ett årsutfall i linje med lagd budget. Prognosen för bruttokostnaderna uppgår till 291,6 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 129,8 mnkr vilket ger en prognos avseende nettoutfallet om 161,8 mnkr.

Tillsynsverksamheten utförs enligt plan för 2023. Införande av efterhandsdebitering av livsmedelsavgifter bedöms fortsatt fungera bra och omställningen prognostiseras ha en mindre påverkan på förvaltningens ekonomi även om självfinansieringsgraden bedöms bli marginellt lägre jämfört med föregående år, framförallt hänförligt till ökade lönekostnader.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Skärpt tillsyn av avfall.* Arbetet löper på enligt plan. Bland annat genomförs tillsyn av avfallstransportörer både i fält och på de respektive verksamheterna. Vid tillsynen kontrolleras bl.a. om transportören innehar tillstånd för transport av avfall, efterlevnaden av de villkor som är förenade med tillståndet samt vid transport av farligt avfall att verksamheten upprättat transportdokument. Myndighetsgemensam tillsynsinsats med fokus på illegal avfallshantering, där polisen är sammankallande, har genomförts tillsammans med flera myndigheter i syfte att kontrollera avfallshantering i områden där man misstänker att hanteringen kan misskötas. Länsstyrelsen har i uppdrag att öka den gemensamma förmågan i länet att upptäcka, motverka och förebygga avfallsbrottslighet. Förvaltningen deltar i detta arbete.
- *Stärkt arbete med förorenade områden.* Rekrytering har skett och arbetet med att utveckla och effektivisera tillsynsområdet är påbörjat.
- *Inrättande centrum för cirkularitet.* Ett centrum för cirkularitet har inrättats som en funktion på förvaltningen som utgör stöd till förvaltningars och bolags arbete med cirkularitet. Fokus ligger inledningsvis på cirkulärt byggande, hållbar plastanvändning samt upphandling/inköp.
- *Stärkt tillsyn av bostäder och centrumanläggningar.* Miljöförvaltningen har identifierat de centrum-anläggningar som ska kontrolleras under året, och urvalet av anläggningar är riskbaserat utifrån tidigare erfarenhet av anläggningarna och klagomålshistorik. Samtliga planerade centrumanläggningar har inspekterats. Samarbete sker också med stadsbyggnadskontoret och Storstockholms brandförsvaret, där en gemensam tillsynsinsats genomförts. Inom ramen för den riktade bostadstillsynen utför förvaltningen också ett antal inspektioner av bostäder i närområdet till

centrumanläggningar.

- *Framtagande strategi för utomhusbelysning.* Miljöförvaltningen leder arbetet med framtagandet av strategin. Arbetet sker i samverkan med trafikkontoret, stadsledningskontoret samt stadsdelsförvaltningarna.
- *Stärkt arbete för god vattenstatus och klimatanpassning.* Förvaltningen utgör fortsatt ett expertstöd till nämnder och bolag i deras arbete med klimatanpassning och vattenförvaltning. Förvaltningen medverkar i genomförandet av aktiviteterna i handlingsplanen för klimatanpassning. Frågan om värmerelaterade konsekvenser av ett förändrat klimat har fått ökat fokus. Förvaltningen har initierat arbete med övervakning av grundvattennivåer inom staden och provtagning har påbörjats. Arbetet med att färdigställa de återstående lokala åtgärdsprogrammen för vatten pågår och förvaltningen är ett aktivt stöd i att genomföra åtgärder enligt beslutade program.
- *Digitalisering av tillsynsprocesser.* Arbetet med att utveckla tjänsten för att registrera livsmedelsanläggningar har påbörjats. Detta genomförs bland annat med anledning av nya regler från Livsmedelsverket. En tidig version beräknas bli klar under hösten. E-tjänsten för klagomål på inomhusmiljö har utvecklats med automatiserade funktioner för att informera klagande om förenklad delgivning. Speciella datorer anpassade för livsmedelskontroll i fält har tagits fram i samarbete med stadsledningskontoret och IT-leverantören Tieto. Fortsatt arbete pågår med uppsättning av testmiljön för tillsyn och kontroll. De första testerna beräknas kunna börja senare i höst.
- *Vägledning, god inomhusmiljö på förskolor och skolor.* Arbetet löper på enligt plan. Lansering av den nya vägledningen planeras ske under oktober 2023.
- *Framtagande mått- och mätmetoder samt förslag till åtgärder för att nå målet om halvering av konsumtionsbaserade utsläpp.* Uppdraget integreras med framtagande av nytt miljöprogram och ny

klimathandlingsplan. Därefter analyseras behovet av ytterligare mått och mätmetoder för att halvera konsumtionsbaserade utsläpp.

- *Stärkt kemikaliearbete, minskning av barn och ungas exponering för skadliga kemikalier.*
Miljöförvaltningen stöttar berörda förvaltningar och bolag i att implementera de vägledningar som har tagits fram för kemikaliesmarta och hållbara förskolor, skolor och arbetsplatser m.m. Övervakning av miljögifter i förhållande till människors hälsa, särskilt barns och ungas, är under utveckling.
- *Utökad energirådgivning.* Energi- och klimatrådgivningen har förstärkts med en tjänst. Efterfrågan är fortsatt hög. En särskild satsning görs till bostadsrättsföreningar med hög energianvändning och till villor med direktverkande el.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet uppnås. Aktiviteterna nedan är indelade i aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar för samt aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar.

Aktiviteter där miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar;

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå berörda nämnder och bolagsstyrelser med stöd för att uppvärmningen med fossil olja och gas ska fasa ut under 2023 och ersättas med fossilbränslefria alternativ.* Förvaltningen har stöttat förvaltningar och bolag med alternativ uppvärmning för att kunna fasa ut fossil olja. Plan finns för utfasning av all kvarvarande fossil olja under 2023. Gas används i tre byggnader. Stadsgasen består till cirka 80 procent av biogas. Stockholm Gas AB har som mål att öka andelen biogas. Förvaltningen anser inte att det är ekonomiskt motiverat att föreslå att utbyte av

gaspannorna innan 2030.

- *Miljö- och hälsoskydds nämnden ska inrätta ett centrum för cirkularitet som utvecklar och samordnar det cirkulära arbetet i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med näringslivet. Ett centrum för cirkularitet har inrättats. Centrumet samordnar det cirkulära arbetet och ger stöd till förvaltningar och bolag. Fokus ligger inledningsvis, på cirkulärt byggande, hållbar plastanvändning och upphandling/inköp. Efterfrågan av stöd inom cirkulärt byggande har ökat kraftigt såväl internt i staden som i form av samverkan med näringsliv och regionala aktörer.*
- *Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten. Miljöförvaltningen leder framtagandet av strategin för stadens utomhusbelysning. Arbetet sker i samverkan med trafikkontoret, stadsledningskontoret samt stadsdelsförvaltningarna. Workshops är inplanerade med en utökad arbetsgrupp med deltagare även från stadsbyggnadskontoret och de kommunala bostadsbolagen. Dialogarbete är påbörjat med olika intresseföreningar.*
- *Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholms hem AB skapa nya växtb eklädda väggar. En rapport som pekar ut möjliga platser för växtb eklädda väggar har redovisats för nämnden i mars. Förvaltningen samverkar med trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholms hem AB i det fortsatta arbetet med att skapa nya växtb eklädda väggar. Även fastighetskontoret har involverats i arbetet.*

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform. Arbetet löper på enligt plan. Lansering av den nya vägledningen är planerad att ske under oktober 2023.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda förutsättningar för att införa ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler, samt fasa ut produkter och material som idag finns i staden. Stockholms stads kemikalieplan har som inriktning att alla särskilt farliga ämnen ska fasas ut, däribland PFAS, ftalater och bisfenoler. Under året kommer kemikalieplanen att uppdateras och beskriva förutsättningarna för detta och hur stadens olika nämnder och bolagsstyrelser kan bidra. En stor utmaning är att de flesta varor saknar information om innehåll av kemiska ämnen. Under året genomförs en särskild satsning på att analysera innehåll av PFAS i ett urval av varor i stadens upphandlade sortiment och i varor som redan finns i verksamheterna.*
- *Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan. Arbetet med beredskapsplanering har hög prioritet under hela 2023 och även under kommande år. Förvaltningen har sedan början av året en helt ny krisledningsorganisation, som bygger på risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) och stadens gemensamma metodik. Under våren har fokus legat på att öva den nya krisledningsorganisationen samt fortsatt arbete med kontinuitetsplanering i enlighet med RSA 5-6.*
- *Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning. Förvaltningen*

har under våren tagit fram och fastställt en krigsorganisation och en krigsledningsplan, inom ramen för stadens gemensamma arbete. Krigsledningsplanen redovisades för stadsledningskontoret i början av juni.

Aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar;

- *Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösättra. Förvaltningen deltar i arbetet och är expertstöd i frågor gällande förorenad mark och påverkan på närnatur och naturreservat.*
- *Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för nya bad och deltar i arbetet med inrättandet av fler strand- och bryggbad och i arbetet med att kartlägga möjligheterna till fler vinterbadplatser utifrån den kunskap och det mandat som förvaltningen har. Herrängens brygga och Vinterviken är två nya bad som tillkommit i år. Totalt finns nu 33 badplatser i staden. Under sommaren har en ny provtagningspunkt tillkommit vid Tantobadet för utredning om badet kan expanderas.*
- *Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, kulturnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheterna att identifiera zoner i områden utan bostäder där högre ljudnivåer kan tillåtas för ett levande nattliv. Arbetet är genomfört.*
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden,*

stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholms hem AB utreda gränsvärden för klimatbelastning vid nybyggnation. Förvaltningen har hjälpt exploateringskontoret med beräkningar och beräkningsanvisningar för klimatbelastning vid nybyggnation som underlag för gränsvärden som exploateringskontoret kommer att ställa vid nyproduktion.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB, Stockholms hem AB och SISAB ta fram en strategi för klimatneutral bygg- och anläggningssektor. Strategin bedöms kunna inarbetas i ny klimathandlingsplan. Förvaltningen ser även samarbetet med Klimatarenan (Länsstyrelsen och Region Stockholm) som positivt. Inom Klimatarenan har en policy för klimatneutral bygg- och anläggningssektor tagits fram i samverkan med näringslivet. Detta arbete ligger i linje med budgetuppgiften.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter. Förvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret inledningsvis tagit fram en analys av vilka möjligheter till energilagring som föreligger. Förvaltningen bedömer i nuläget att uppdraget kan inkluderas i ny klimathandlingsplan. På så sätt ökar inte antalet handlingsplaner som bolag och förvaltningar har att förhålla sig till ytterligare.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda viktningfaktorer i syfte att säkerställa att byggnader har ett energieffektivt klimatskal, teknikneutralitet för uppvärmningssystem och minskade utsläpp. Förvaltningen har tagit fram förslag till nya energikrav för byggande på stadens mark i samverkan med stadsledningskontoret, Stadshus AB*

och exploateringskontoret. Dessa beaktar viktningfaktorer så att kraven ska vara teknikneutrala och säkerställa ett energieffektivt klimatskal och minskade utsläpp.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån våra historiska utsläpp.* Underlag med sakområdesanalyser för miljöprogrammet har levererats till stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen har varit ansvarig för framtagandet av underlag till ett flertal områden. Förvaltningen arbetar även aktivt med att fram förslag till ny klimathandlingsplan som tar hänsyn till senaste vetenskapliga rönen samt till vad som anses rättvist utifrån stadens historiska utsläpp.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en metod som stöd till förvaltningar och bolagsstyrelser för införandet av miljö- och klimatkonsekvensanalys som beredningskrav i stadens tjänsteutlåtanden.* Förvaltningen kommer att delta i arbetet med att ta fram metodstöd för miljö- och klimatkonsekvensanalys i stadens tjänsteutlåtanden.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda mått- och mätmetoder för konsumtionsutsläpp samt möjliga åtgärder för att halvera dessa till år 2030.* Uppdraget integreras med framtagande av nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan. Därefter analyseras behov av kompletterande mått och mätmetoder för att kunna följa upp de konsumtionsbaserade utsläppen.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall och Stockholm Exergi utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan komma igång och användas utan att det skadar den biologiska mångfalden.*

Miljöförvaltningen kommer att delta i utredningen om samförbränning av slam och bidra med kompetens inom ekologi och biologisk mångfald.

- *Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda om tillgången till ökad tillgång till sol- och vindkraft kan gynnas av ett kommunalt energibolag, och om så är fallet bilda ett. Miljöförvaltningen kommer att bistå med sin expertkompetens och därmed stötta kommunstyrelsen i arbetet.*
- *Kommunstyrelsen ska, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, och i samråd med berörda nämnder och bolag, ta fram en plan för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna. Förvaltningen har lett ett arbete där de större energianvändande förvaltningarna och bolagen har analyserat möjligheten att nå tio procents energieffektivisering inom ramen för deras respektive verksamhet. Resultatet visar att de kan nå cirka åtta procents effektivisering med befintliga resurser om Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) exkluderas. SVOA:s energianvändning bedöms öka p.g.a. av mer avancerad reningsteknik. Analysen visar att det är svårt att nå målet. En plan för energieffektivisering inkluderas i den nya klimathandlingsplanen.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation. Förvaltningen ingår i en arbetsgrupp av kommunikatörer som nu arbetar fram kommunikation utifrån såväl stadens åtgärder och investeringar som påverkan på människa och stad. Arbetet ska även resultera i tydligare rutiner och former för kommunikation samt ansvarsgränser inom staden. Stadsledningskontoret leder arbetsgruppen.*

- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik. Förvaltningen deltar i arbetet genom aktivt deltagande i arbetsgrupp bland annat genom att bistå med kompetens inom ekologi när förslag till skötselplan arbetas fram. Förvaltningen har tillsammans med övriga berörda förvaltningar varit ute i fält för att diskutera förslag på reservatsgränser samt deltar i framtagandet av underlag och förslag på reservatsgränser till styrgrupp.*
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska staden ta ett samlat grepp på visionsarbetet Rågsveds Allé och starta ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Arbetet ska syfta till att undersöka förutsättningarna för att nya pendeltågsstationer i Fagersjö och Rågsved samt bygga nya bostäder. Förvaltningen medverkar aktivt i arbetsgrupp och styrgrupp och bidrar med kompetens inom ekologi i arbetet med såväl naturreservatets som pendeltågstationernas förutsättningar. Förvaltningen ansvarar gemensamt med stadsbyggnadskontoret för att beskriva områdets bärande naturvärden samt ser över möjligheten att genomföra landskapsekologiska analyser som del i beslutsunderlaget.*
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen. Förvaltningen har tidigare deltagit i arbetet med att tydliggöra förutsättningarna för naturreservatsbildning i Ålstensskogen/Storskogen. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att sammanställa information om Majroskogens ekologiska värden.*

- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi. Ett förslag till handlingsplan som förtydligar vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå målen i den regionala masshanteringsstrategin har tagits fram i samverkan mellan exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och Stockholms Hamn AB. Förslaget förbereds för politiskt beslut.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt. Förvaltningen har medverkat i framtagandet av en utredning gällande elektrifiering av transportsektorn. Utredningen ger stöd för en struktur inom staden för en snabb elektrifieringstakt.*
- *Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en översyn av de olika granulat och konstgräs som finns tillgängliga och sammanställa vad de olika typerna har för idrottsmässiga och miljö- och klimatmässiga konsekvenser. Miljöförvaltningen har bidragit till översynen som har sammanställts av idrottsförvaltningen.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten. Stadsledningskontoret har tagit fram ett PM som svar på uppdraget. Miljöförvaltningen har deltagit i arbetet.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens*

(WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet.

Förvaltningen deltar i arbetet som leds av trafikkontoret. Förvaltningen kommer utvärdera föreslagna åtgärders effekter på utsläpp och halter.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och SISAB starta Fokus Järva för att få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med utgångspunkt i översiktsplanen och med stort fokus på genomförandekraft. Förvaltningen kommer att delta i projektet "Gemensam tillsyn inom myndighetsutövning" som delvis fokuserar på samordnad tillsyn i Järva. Förvaltningens riktade bostadstillsyn fokuserar primärt på socioekonomiskt utsatta områden, där även Järvaområdet inkluderas. Miljöförvaltningen har även erhållit EU-finansiering inom projektet Shared Green Deal för att genomföra medborgardialog och samverka om värdet av biologisk mångfald i Järvaområdet. Särskilda arbetsinsatser görs för att förbättra kunskapsläget gällande åtgärder avseende värmeböljor, med fokus på barn och äldre som är de som riskerar att drabbas mest, inte minst inom socioekonomiskt utsatta områden. Inom kommunikationsinsatsen "Kemikalier och unga" har förvaltningen under sommaren sysselsatt 20-talet feriearbetande ungdomar från Järvaområdet som på tre lokala ungdomsgårdar har mött andra ungdomar i syfte att föra dialog för en mer hållbar och hälsosam konsumtion. Förvaltningen deltar utifrån sin expertroll med miljökompetens i stadsutvecklingsprojekt i området.*
- *Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och istället införa badförbud på lämpliga*

platser. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för nya bad i samverkan med exploateringskontoret, trafikkontoret, idrottsförvaltningen, fastighetskontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB och berörda stadsdelsförvaltningar. Miljöförvaltningen bistår i arbetet utifrån den kunskap och det mandat som förvaltningen har enligt handlingsplanen.

Extra medel:

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 154,8 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 5,2 mnkr för framtagande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för vatten (från central medelsreserv 2). Den sammanlagda nettobudgeten efter avstämningsärendet uppgick därefter till 160,0 mnkr.

Av de erhållna medlen ur central medelsreserv kommer 1,5 mnkr att användas av Stockholm Vatten och Avfall AB för vidare utredning av åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen. Resterande 3,7 mnkr kommer att användas av förvaltningen till underlag för framtagande och uppföljning av effekterna av arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen.

Miljöförvaltningen ansökte sedan i samband med tertialrapport 1 (T1) om ytterligare 1,5 mnkr från central medelsreserv 2 avseende lokala åtgärdsprogram för vatten. Det sökta beloppet beviljades och kommer att användas till fortsatt arbetet med lokala åtgärdsprogram samt uppföljning av åtgärder med fokus på PFAS.

I fjol beslutade staden att utöka friskvårdsbidraget för samtliga anställda under två kalenderår och i enlighet med detta beslut tilldelades miljöförvaltningen 0,3 mnkr i ytterligare tillskott samband med T1.

Sammantaget justerades budgeten efter T1 med 1,8 mnkr vilket ger en nettobudget om 161,8 mnkr.

Bilagor

1. SLK:s blankettset
2. Uppföljning av tillsynsplan, miljöbalken
3. Uppföljning av kontrollplan för livsmedelskontrollen

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	17
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	18
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	21
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	23
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	31
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	47

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	48
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	51
Uppföljning av ekonomi	55
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	55
Investeringar	58
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	58
Budgetjusteringar.....	59
Analys av balansräkningen	59
Intern kontroll	61

Sammanfattande analys

I tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 161,8 mnkr, vilket ger ett utfall i linje med beslutad budget i verksamhetsplanen inklusive beviljade budgetjusteringar. Budgetramen från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 154,8 mnkr men i avstämningsärendet och tertialrapport 1 erhöll nämnden sammantaget ytterligare 7,0 mnkr. Medlen som erhöles är dels 6,7 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2 samt 0,3 mnkr för utökat friskvårdsbidrag. Den sammanlagda nettobudgeten efter beslutade budgetjusteringar uppgår därmed till 161,8 mnkr.

Avseende nämndens verksamhetsmässiga resultat så når nämnden i stort uppsatta mål. Behov av eventuella omprioriteringar analyseras löpande och förvaltningen följer noggrant hur verksamheten fortlöper. Mot bakgrund av ökade kostnader förknippade med årets löneöversyn har förvaltningen gjort ett antal omprioriteringar och mindre justeringar av ambitionsnivån inom vissa områden, för att fortsatt kunna uppnå god målpuppfyllelse.

Den planerade tillsynen inom miljöbalkstillsynen fortgår i huvudsak enligt plan med vissa revideringar utifrån förändrade förutsättningar och riskvärdering. Bl.a. har planen för riktad tillsyn av bostäder i socioekonomiskt utsatta områden utökats utöver plan under året. Detta har kunnat göras tack vare effektivare handläggning av klagomålsärenden så att medarbetare med rätt kompetens har kunnat styras om till utökad riktad bostadstillsyn. Miljöförvaltningen har genomfört tillsyn vid samtliga planerade centrumanläggningar, varav en i nära samarbete med stadsbyggnadskontoret och Storstockholms brandförsvaret, och totalt sett har 53 enskilda verksamheter inspekterats. För fem av de sex besökta centrumen har förvaltningen även inlett separata tillsynsärenden mot fastighetsägaren för brister i de gemensamma avfallsutrymmena. De vanligaste bristerna har varit bristfällig informationen om sortering till lokalhyresgäster samt brister i renhållning av de allmänna utrymmena.

Livsmedelskontrollen övergår 2024 till en ny modell för riskklassning av verksamheter. Under 2023 påbörjas omklassningen av livsmedelsanläggningar och fortsätter under 2024. Den nya klassningen påverkar inte verksamheterna i någon större utsträckning men innebär framgent mindre kontroll på verksamheter i sista led så som restauranger och butiker, men mer kontroll i tidigare led (så som grossister).

Mycket tid har lagts ned på arbetet med framtagande av nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan. Arbetet med klimathandlingsplanen pågår intensivt. Förvaltningens arbete inom centrumet för cirkularitet är av stor betydelse för att minska stadens klimatpåverkan. Förvaltningens fortsatta arbete med transporteffektivitet, elektrifiering och biodrivmedel för att minska miljöpåverkan från trafiken är även avgörande för att nå klimatmålen och för att nå en förbättrad luftkvalitet.

Stödet i kemikaliefrågor till stadens verksamheter fortsätter utvecklas. Vägledning för hållbara arbetsplatser har tagits fram och spridits med inriktning på kontor och vård- och omsorgsboenden. Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster (LÅP) fortskrider och hittills har åtgärdsprogram för 15 av stadens vatten antagits av berörda nämnder. Under året planeras LÅP för Riddarfjärden – Norrström antas och underlagsrapporter för Lilla Värtan och Strömmen färdigställas. Förvaltningen medverkar

i genomförandet av handlingsplanen för klimatanpassning med ett särskilt fokus på hantering av värmeböljor.

Tidigare framtagna koncept för kommunikation med invånare har modifierats och spridits integrerat genom stadens olika kanaler. Inom området kemikalier och unga har konceptet utvecklats för att fungera i dialog med ungdomar i samband med konsumtion. Konceptet har prövats av ungdomsgårdar och 20-talet feriearbetare. Inom staden har insatser fortsatt för att underlätta för genomförande av handlingsplaner och vägledningar. Bland annat har ett arbete med att involvera mottagare för vägledning kring god inomhusmiljö för skolor och förskolor genomförts. I arbetet med att stimulera näringslivet till arbete och lösningar för minskat klimatavtryck och miljönytta har verksamhet inom Miljö- och klimatpakten fokuserat på cirkulärt byggande. Såväl dialogmöten med som seminarier för branschen har genomförts.

En ny version av ”Livsmedelskollen” har driftsatts med förbättrade kartfunktioner och smartare arkitektur som förenklar förvaltning. Den nya e-tjänsten för värmepumps-ansökningar med förbättrade funktioner för sökande har också tagits i drift.

Förvaltningen deltar också aktivt i stadens gemensamma projekt avseende en ny geodata-plattform, i samarbete med främst stadsledningskontoret, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret. Parallellt etableras förbättrad datahantering av förvaltningens geodata. Under hösten kommer detta bland annat resultera i publicering av fler datamängder som öppna data i stadens dataportal och enklare tillgång till förvaltningens data.

Under våren har förvaltningen också arbetat med att implementera förvaltningens nya krisledningsplan, och fokus under 2023 ligger framför allt på att öva den nya organisationen samt fortsatt arbete med kontinuitetsplanering. Förvaltningen har även arbetat med att tillskapa en krigsorganisation och krigsledningsplan, inom ramen för stadens gemensamma arbete.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Tillsyn och kontroll bidrar till sunda livsvillkor och säkra livsmedel i hela staden. Tillsynen och kontrollen syftar till att säkerställa att t.ex. bostäder, äldreboenden, skolor, förskolor samt offentliga anläggningar såsom bassängbad, centrumanläggningar och plaskdammar i alla stadsdelar är sunda. Förvaltningen bidrar också i stadsplaneringen, för att säkerställa en hållbart växande stad. Under 2023 kommer förvaltningen även fokusera på att genomföra en jämställdhetsanalys inom ramen för tillsynen av stadens äldreboenden och skol- och förskoleverksamheter.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

● Uppfylls helt

Kontroll- och tillsynsarbete bidrar till en hälsosam uppväxtmiljö för barn och ungdomar. Genom vägledning bidrar förvaltningen till en stadsutveckling där det finns utrymme för både sunda bostäder och anläggningar för kultur- och idrottsevenemang.

Nämndmål: 1.1.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del av miljöförvaltningens verksamhet

● Uppfylls helt

Barn ska växa upp i en sund miljö och ha tillgång till sunda förskole- och skollokaler med jämlika förutsättningar för alla barn i staden. Förvaltningen tillämpar anpassade rutiner och checklistor som används för barnkonsekvensanalyser vid beslut som rör barns rättigheter med avseende på förutsättningar för en god hälsa och uppväxt i en sund miljö.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen genomför tillsyn på förskolor och skolor enligt plan. Tillsynen syftar till att tillgodose barnens rätt till god inomhusmiljö, minskad kemikaliepåverkan och säkra livsmedel. Tillsynen bidrar därmed till stadens arbete med att säkerställa alla barns rätt att växa upp under goda livsvillkor och att uppnå kunskapsmålen i skolan.

Nämndmål: 1.2.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

● Uppfylls helt

Tillsynen på skolor och förskolor genomförs enligt plan. Den riktade tillsynen på skolor och förskolor omfattar bland annat kontroll av bullernivåer, ventilation, hygienrutiner, kemikaliehanteringen och verksamhetens egenkontroll. Brister från föregående inspektion följs upp. Under perioden januari till juli har 224 inspektioner genomförts. Utifrån dessa har 141 nya uppföljningsärenden startats. Hittills under året har 122 uppföljningsärenden avslutats, samtliga med en förbättrad inomhusmiljö som följd. De avslutade ärendena härrör även från tidigare års tillsyn eftersom vissa brister tar flera år att åtgärda, såsom exempelvis buller och ventilation. Resultatet från årets tillsyn skiljer sig inte jämfört med tidigare år. Höga bullernivåer och bristande ventilation hör till de vanligaste anmärkningarna. Arbetet med att ta fram vägledning för god inomhusmiljö på förskolor och skolor pågår och kommer

att färdigställas under året med trolig publicering under oktober. Tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon och åtgärddar vid för höga halter fortgår.

Avseende livsmedelskontroll så kontrollerar förvaltningen även att hantering av livsmedel utförs säkert.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.				81		85 %		2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar förvaltningen principerna om likabehandling och opartiskhet. Tillgänglighetsaspekter beaktas i handläggningen och fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor involveras i relevanta ärenden där det är möjligt. Under våren har rådet för funktionshinderfrågor bland annat fått en föredragning om samt diskuterat miljöprogrammet, som är under framtagande för kommande programperiod. Förvaltningen har även träffat rådet för att diskutera vilka frågor rådet tycker miljö- och hälsoskyddsnämnden bör fokusera på de kommande åren.

Riktad tillsyn av hyresfastigheter i socioekonomiskt utsatta områden i Stockholm leder till att inomhusmiljön förbättras och att förutsättningarna i samtliga boenden i staden blir mer likvärdiga. Miljöförvaltningens deltagande kopplat till tillgänglighetsanpassning av naturreservat har också fortsatt under året.

Nämndmål: 1.3.1 Miljön i hyresbostäder ska vara likvärdigt sund i samtliga delar av staden

Uppfylls helt

Den riktade bostadstillsynen i flerbostadshus genomförs enligt en under året utökad plan. I tillsynen kontrolleras lägenheter i flerbostadshus med avseende på fukt, mögel, ventilation, tappvattentemperatur och låg inomhustemperatur vid kallare utomhustemperatur samt i förekommande fall skadedjur nära husen. Under året kommer cirka 55 flerbostadshus att inspekteras. Hittills har 32 inspektioner genomförts, varav 24 stycken i områdena Järva och

Hässelby. Resultatet visar avvikelser i inomhusmiljön rörande främst ventilation men även fukt och i förekommande fall skadedjur. I ett ärende har flera uppföljande inspektioner genomförts då fastighetsägaren inte kunnat visa att åtgärder avseende fukt och ventilation varit utförda.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på vård- och omsorgsboenden, och genom tillsynen tillgodoses de äldres rätt till god inomhusmiljö och säkra livsmedel. Miljöförvaltningen är också engagerad i arbetet med *Äldrevänlig stad*, bland annat avseende tillgänglighetsanpassning av stadens naturreservat.

Nämndmål: 1.4.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Uppfylls helt

Hälsoskyddstillsyn inom vård- och omsorgsboenden genomförs med en utökning i förhållande till planen för året. Totalt kommer 75 verksamheter att granskas under året. Tillsynen har tidigare år endast fokuserat på äldreboenden men under 2023 kommer även LSS-boenden och HVB-hem att få tillsyn. De vanligaste anmärkningarna är bristande förbyggande rutiner med avseende på legionella, anmärkning på ventilationen eller noterat buller från ventilationen och anmärkning rörande inomhustemperatur.

Miljöförvaltningen kontrollerar även att hantering av livsmedel på bland annat äldreboenden utförs säkert.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Uppfylls helt

Förvaltningen är delaktig i detaljplaneprocessen för att bistå med kunskap om hur man på ett hållbart sätt kan lokalisera kultur-, idrotts- och evenemangsplatser i hela staden. Förvaltningen bistår verksamheter med stöd och information om hur de ska planera och projektera sina verksamheter på ett hållbart sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösåtra			
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	
  Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, kulturnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheterna att identifiera zoner i områden utan bostäder där högre ljudnivåer kan tillåtas för ett levande nattliv	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 1.5.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

Uppfylls helt

Förvaltningen fortsätter delta i implementeringen av Stockholms stads kulturstrategiska program med tillhörande vägledningar och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft. Förvaltningen bistår med kunskap och informationsmaterial avseende hur verksamheter kan samlokaliseras med bostäder på ett sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa förebyggs.

Antalet klagomål på evenemang under sommarsäsongen, såsom uteserveringar och liveevent med musik, har legat på en normal nivå.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Uppfylls helt

Målet omfattar ett stort och mångsidigt arbete inom bl.a. energi, klimat, hållbara transporter, biologisk mångfald och resurshushållning. Ett flertal funktioner på förvaltningen har i uppgift att inom sina respektive specialområden vägleda och stödja stadens verksamheter i arbetet med en rättvis klimatomställning i linje med målen i stadens miljöprogram och klimathandlingsplan. Förvaltningen arbetar med att minska utsläppen från trafiken genom exempelvis elektrifiering och förnybara bränslen. Förvaltningen arbetar med att minska energianvändningen, fasa ut fossila bränslen för uppvärmning och verka för en ökad resurshushållning genom krav i inköpsprocesser. Förvaltningen har ett nära samarbete med stadsledningskontoret, serviceförvaltningen och andra förvaltningar och bolag kring såväl strategiska som mycket konkreta frågor kopplade till inköp och upphandling. I arbetet med miljöprogram och tillhörande handlingsplaner kopplas arbetet till Agenda 2030.

I löpande arbete och inom olika projekt testas dessutom nya innovationer, oftast i samverkan med akademien och näringslivet. Genom ett flertal kanaler kommunicerar staden både internt och externt för att underlätta för näringsliv och medborgare att bidra till att nå stadens miljömål.

Arbetet med klimatomställning har främst fokuserat på att ta fram underlag för nytt miljöprogram samt en ny utsläppsbudget och klimathandlingsplan. Ett centrum för cirkularitet har startats som stöd till förvaltningar och bolag med fokus på cirkulärt byggande och hållbar plastanvändning. Uppföljning av miljöprogramsmål och åtgärder i nuvarande klimathandlingsplan har avrapporterats liksom beräkningar av växthusgasutsläppen per invånare för år 2022.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Miljöförvaltningen arbetar för ett klimatpositivt Stockholm 2030. Förvaltningen har i huvudsak en stödjande och uppföljande funktion för att staden ska nå miljöprogrammets mål. Särskilda stödinsatser görs inom upphandling och inköp, energieffektivisering, minskade utsläpp från transporter och arbetsmaskiner, utfasning av den sista oljeanvändningen för uppvärmning, minskad plastanvändning, cirkulärt byggande och fossilfria bygg- och anläggningsarbeten samt uppföljning av växthusgasutsläpp och energianvändning.

Genom förstärkningen av energi- och klimatrådgivningen har särskilda satsningar utförts för att stödja bostadsrättsföreningar med hög energianvändning. Inom tillsynen ställs krav på utfasning av fossil olja för uppvärmning i de få sista oljeuppvärmda flerfamiljsbyggnaderna i Stockholm.

I samband med kraftigt ökade elpriser samt risk för effektbrist har förvaltningen analyserat vilka elbesparande åtgärder som finns i stadens förvaltningar och bolag och vilka som kan ge störst besparingseffekt. Förvaltningen har också stöttat stadens förvaltningar och bolag i arbetet genom riktade informations- och utbildningsinsatser, bl.a. till personal i stadens storkök. Storköken står för både stor energianvändning och stort effektuttag.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi i stadens verksamheter				1 782 GWh		1 945 GWh	1945 GWh	2023
  Minskning av CO2e till 2023						48 372 CO2e	Tas fram av nämnd/ styrelse	2023
  Utsläpp per invånare (ton CO2e per invånare)				1,6 Ton CO2/inv		Max 1,5 Ton CO2/inv	1,5 ton CO2e/i nv	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Förvaltningen har fortsatt förhoppning om att målet klaras. Det råder dock osäkerhet p.g.a. utvecklingen av andelen förnybara drivmedel i transportsektorn.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB utreda gränsvärden för klimatbelastning vid nybyggnation	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB, Stockholmshem AB och SISAB ta fram en strategi för klimatneutral bygg- och anläggningssektor	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda viktningfaktorer i syfte att säkerställa att byggnader har ett energieffektivt klimatskal, teknikneutralitet för uppvärmningssystem och minskade utsläpp	2023-01-01	2023-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån våra historiska utsläpp	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en metod som stöd till förvaltningar och bolagsstyrelser för införandet av miljö- och klimatkonsekvensanalys som beredningskrav i stadens tjänsteutlåtanden	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda mått- och mätmetoder för konsumtionsutsläpp samt möjliga åtgärder för att halvera dessa till år 2030	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall och Stockholm Exergi utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan komma igång och användas utan att det skadar den biologiska mångfalden	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda om tillgång till ökad sol- och vindkraft kan gynnas av ett kommunalt energibolag, och om så är fallet bilda ett	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, och i samråd med berörda nämnder och bolag, ta fram en plan för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå berörda nämnder och bolagsstyrelser med stöd för att uppvärmningen med fossil olja och gas ska fhasas ut under 2023 och ersättas med fossilbränsle fria alternativ	2023-01-01	2023-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska inrätta ett centrum för cirkularitet som utvecklar och samordnar det cirkulära arbetet i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med näringslivet	2023-01-01	2023-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

Uppfylls helt

Mycket tid har lagts ned på arbetet med framtagande av nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan. Uppföljning av stadens energianvändning, soletproduktion och klimatutsläpp har avrapporterats. Förhoppningen är att klimatmålen nås. Dock finns viss osäkerhet p.g.a. ändringar av reduktionsplikten och därmed hur utsläppen inom transportsektorn kommer minska.

Förvaltningen har tillsammans med andra förvaltningar och bolag analyserat möjligheten att nå tio procents energieffektivisering inom ramen för deras respektive verksamheter. Den sammantagna bedömningen är att cirka åtta procents effektivisering kan uppnås med befintliga resurser om Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) exkluderas. SVOA:s energianvändning bedöms öka p.g.a. mer avancerad reningsteknik. En plan för energieffektivisering tas fram i samband med framtagande av ny klimathandlingsplan.

Förvaltningen har i samverkan med fastighetsägare i staden utvecklat metodik för beräkning av klimatpåverkan från byggprocess och byggmaterial. Metodiken ligger till grund för exploateringskontorets uppdrag att utreda gränsvärden för klimatbelastning vid nybyggnation. Metodiken används nu även av fastighetsägarnätverket Hållbart Stockholm 2030 (HS30) och Länsstyrelsens och Region Stockholms näringslivsnätverk Klimatarenan. Förvaltningen deltar aktivt i näringslivssamverkan inom Klimatarenans arbetsgrupper för klimatberäkningar, återbruksmarknad, cirkulär planering och klimatsmarta byggmaterial. Miljö- och klimatpakten har genomfört ett dialogmöte kring cirkulärt byggande mellan näringsliv och politiker/tjänstemän från staden för att identifiera hinder och möjligheter för ökat cirkulärt byggande. Förvaltningen har i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och St. Erik Markutveckling initierat etableringen av en mindre återbruksanläggning för byggmaterial i Ulvsunda industriområde. Ett samarbetsprojekt med Göteborg, Malmö och IVL inom cirkulärt byggande har startats liksom ett nordiskt samarbete inom området som leds av danska ambassaden i Stockholm. Projekten ska bl.a. leda till framtagande av gemensamma

upphandlingskrav, ökad marknadsdialog, identifierade legala hinder samt identifiera innovations- och utvecklingsbehov.

Förvaltningen har följt upp och gett råd till de verksamheter i staden som använder fossil olja för uppvärmning. De berörda verksamheterna räknar med att kunna fasa ut användningen av fossil olja under 2023.

Förslag till nya energikrav för byggande på stadens mark har tagits fram av förvaltningen i samverkan med stadsledningskontoret, Stadshus AB och exploateringskontoret.

Inom energi- och klimatrådgivningen (EKR) har rådgivning till både bostadsrättsföreningar och villaägare prioriterats. Planering har påbörjats för en särskild insats under hösten till bostadsrättsföreningar med hög energianvändning. Det nätverk för bostadsrättsföreningar med rådgivning och erfarenhetsutbyte som EKR startat har vuxit till 90 deltagande föreningar. En kartläggning av stadens el- och oljeuppvärmda småhus är gjord och under hösten planeras en informationsinsats till målgruppen.

Nämndmål: 2.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på miljö och klimat

● Uppfylls helt

Samordning och utveckling av arbete med plast inom olika områden har skett löpande i syfte att minska plastens skadliga miljö- och hälsopåverkan. Samordningen av plastarbetet har främst skett genom Plastforum, där kunskaps- och erfarenhetsutbyte sker genom regelbundna och välbesökta webinarier. Under våren har webinarier för att öka kunskapen om spridning av mikroplast samt engångshandskar inom vård och kök genomförts med över 80 deltagare per tillfälle. Samordning har även skett i samband med framtagandet av underlag till nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan. Därtill har samverkan skett med näringslivet för en ökad hållbar plastanvändning, exempelvis inom ramen för Miljö- och klimatpakten och genom initiativ tillsammans med Stockholm Business Region för minskad användning av engångsplast på evenemang såsom matmässan Big Meet.

Implementeringen av handlingsplan för hållbar plastanvändning, som sker inom ramen för centrum för cirkularitet, är pågående och samtliga åtgärder i handlingsplanen för 2023 där miljöförvaltningen är ansvarig är påbörjade. Särskilt värt att nämna är att ett vägledande stödmaterial för minskad användning av förbrukningsartiklar i plast i stadens vård- och omsorgsboenden under perioden har lanserats, tillsammans med äldreförvaltningen. Miljöförvaltningen har även bistått serviceförvaltningen med stöd i ett flertal upphandlingar och avtalsuppföljningar med fokus på plast. Löpande arbete med åtgärderna i handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast pågår också.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en stödande och utredande roll gällande biologisk mångfald i staden. Detta innefattar bl.a. implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF), samt miljöövervakning. Arbetet kopplar bland annat till mål 11 (Hållbara städer och samhällen) 14 (Hav och marina resurser) och 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) i Agenda 2030.

Nämnden bedriver också tillsyn i skyddade områden och ger rådgivning om skötsel och åtgärder i naturområden, vilket syftar till att bibehålla och stärka den biologiska mångfalden och en fungerande grön infrastruktur.

För att den biologiska mångfalden på sikt ska öka krävs insatser från samtliga förvaltningar, kommunala bolag samt övriga aktörer inom staden. Miljöförvaltningen har en fortsatt viktig roll att verka för ökat kunskapsstöd och samordning.

Inriktningen för arbetet med biologisk mångfald anges i stadens handlingsplan för biologisk mångfald. En viktig del i arbetet är att följa utvecklingen avseende biologisk mångfald över tid. Förvaltningen arbetar med fortlöpande miljöövervakning och deltar aktivt med ekologisk kompetens i stadens övergripande processer. Arbetet innefattar också särskilda utbildningstillfällen för bland annat reservatsförvaltare för att främja naturvårdsskötsel. Förvaltningen bidrar också med ekologisk kompetens i de uppdrag kopplade till att utreda förutsättningarna för nya naturreservat och biotopskyddsområden. Förvaltningens tillsyn av skyddade områden samt strandskyddsområden skapar också goda förutsättningar för att förvalta och utveckla den biologiska mångfalden.

Genom olika projekt kan staden vara innovationsplats för olika arbetssätt för ökad biologisk mångfald. Bland annat fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för växtbeklädda väggar. EU-medel har beviljats för ett projekt (Shared Green Deal) där olika metoder för kommunikation och samverkan kring arbetet med biologisk mångfald ska testas i Järva.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
ska staden ta ett samlat grepp på visionsarbetet Rågsveds Allé och starta ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Arbetet ska syfta till att undersöka förutsättningarna för att nya pendeltågsstationer i Fagersjö och Rågsved samt bygga nya bostäder			
  Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald

Uppfylls helt

Förvaltningen har en aktiv roll i arbetet med att stärka Stockholms biologiska mångfald. Utgångspunkten för arbetet är handlingsplanen för biologisk mångfald och mål 5 i miljöprogrammet. De stadsdelsvisa åtgärdsförslagen som konkretiserar handlingsplanen är beslutade och kommunikation har påbörjats med genomförandeorganisationerna om hur förslagen kan användas.

Den övergripande miljöövervakningen är en viktig del i arbete för att få en bild av tillståndet för den biologiska mångfalden i staden. Fokus för miljöövervakningen är pollinatörer, fåglar och groddjur, merparten av inventeringarna har genomförts och resultatrapporter väntas under hösten. Resultatet kommer att utgöra ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet med att vidta åtgärder.

Förvaltningen leder framtagandet av strategin för stadens utomhusbelysning. Arbetet är påbörjat och sker i samverkan med trafikkontoret, stadsledningskontoret samt stadsdelsförvaltningarna. Workshops är inplanerade med en utökad arbetsgrupp med deltagare även från stadsbyggnadskontoret och de kommunala bostadsbolagen. Dialogarbete är påbörjat med olika intresseföreningar.

Förvaltningen leder arbetet med att skapa förutsättningar för nya växtbeklädda väggar. Arbetet sker i nära samverkan med trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB. Även fastighetskontoret har involverats i arbetet. Arbetet har inletts och utgår från föregående års kartläggning av platser där växtbeklädda väggar skulle kunna anläggas.

Förvaltningen bidrar med viktig ekologisk kompetens i stadens processer både i planeringen och i bildandet av nya biotopskyddsområden och naturreservat.

Förvaltningen har tagit fram en metodik för uppföljningen av stadens ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) till styrgrupp. Samverkan med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret om ekologiska värden i tidiga skeden i exploateringsprocessen fortsätter.

Genom tillsynen av skyddade områden samt genom rådgivning om skötsel och åtgärder i naturområden bidrar nämnden också till att bibehålla och stärka den biologiska mångfalden

och en fungerande grön infrastruktur. Förvaltningen deltar med ekologisk kompetens i olika processer rörande kompensation vid upphävande av och intrång i natur- och kulturresevat i samband med olika infrastrukturprojekt.

Den biologiska mångfaldens dag har uppmärksammats både internt med webbsänt seminarium samt externt genom ett mycket välbesökt event i Nackareservatet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

● Uppfylls helt

Förvaltningen har arbetat intensivt med framtagandet av nytt miljöprogram där transporteffektivitet, elektrifiering och biodrivmedel tillsammans ska minska miljöpåverkan från trafiken och göra det möjligt att nå målen. Under maj månad påbörjades också arbetet med ny klimathandlingsplan där åtgärder inom områdena ovan ska preciseras ytterligare för framförallt transportsektorn.

Förvaltningen ger stöd till förvaltningar och bolag med miljöfordons- och drivmedelskompetens vid upphandling och uppföljning av transporttjänster samt vid installationer av laddinfrastruktur. Detta för att öka utbytestakten till fossilfria fordon och uppnå målet om en fossilfri organisation till år 2030. Samarbete sker även med andra kommuner för att harmonisera kraven i länet, en harmonisering av kraven underlättar för de leverantörer som ska genomföra uppdragen.

Förvaltningen arbetar också med att sprida erfarenheter från fossilfria markentreprenader. Fossilfria markentreprenader är ett nytt område där det finns en stor potential att minska växthusgasutsläppen. Likaså har ett seminarium med utställning om eldrivna parkmaskiner genomförts i början av maj. Det finns idag en mängd bra elektrifierade fordon som passar för parkskötsel. Genom seminariet och utställningen fick fler möjlighet att ta del av nya lärdomar och inspireras till inköp och upphandlingskrav som minskar utsläppen från parkmaskiner.

Förvaltningen samverkar även med Miljö- och samhällsbyggnadsrådet i arbetet med att påverka regelverk och styrmedel i en riktning som påskyndar introduktionen av miljöfordon, fossilfria drivmedel och mobilitetstjänster.

Regeringens beslut att gå ifrån reduktionsplikten med obligatorisk inblandning av biodiesel (främst HVO) i diesel gör det däremot svårare och mer osäkert att nå minskade växthusgasutsläpp inom transportsektorn.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO2e per invånare)				0,91 Ton CO2 / inv		0,86 Ton CO2 / inv	0,86 ton CO2e/i nv	2023
Analys								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Det råder osäkerhet om målnivån klaras p.g.a. utvecklingen av andelen förnybara drivmedel i transportsektorn med anledning av möjliga förändringar av reduktionsplikten.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

Uppfylls helt

Staden egen fordonsflotta samordnas av fleet manager-funktionen på miljöförvaltningen. Staden fordonsflotta består till 99 procent av miljöfordon, där andelen elbilar och biogasbilar är högst. Det är framförallt elbilar som köps in vartefter fordonsflottan förnyas.

Förvaltningen leder ett nätverk för förvaltningar och bolag som jobbar med att förse egna parkeringsplatser med laddinfrastruktur. Genom nätverket sker erfarenhetsutbyte och samarbete för att underlätta arbetet. Förvaltningen leder också ett nätverk för förvaltningar och bolag med erfarenhetsutbyte och samarbete kring mobilitetstjänster. Gemensamt för båda nätverken är att förvaltningen samordnar träffar, bjuder in relevanta föredragshållare och håller i aktuella samtal och diskussioner. Syftet med nätverken som förvaltningen leder är bland annat försöka stärka utbudet av laddinfrastruktur och mobilitetstjänster.

I juli 2023 stod laddbara bilar för 60 procent av nybilsregistreringarna i Sverige, varav elbilarnas andel uppgick till 37,5 procent. Nyregistreringen av personbilar ökade också jämfört med samma tid i fjol, vilket framförallt beror på ökad leveransförmåga och att orderböckerna börjar tömmas på bilar sålda under år 2022. Under första halvåret 2023 har nybilsförsäljningen dock minskat med drygt två procent jämfört med år 2022, det är framförallt privatkunder som inte köper nya bilar i lika stor utsträckning som tidigare. Nyregistreringar i Sverige av både lätta och tunga lastbilar ökar jämfört med samma tid i fjol och andelen lätta eldrivna lastbilar uppgick till 24 procent.

Det finns flera fasta bilpooler i Stockholm och det har tillkommit flera bilpoolsstationer i jämförelse med tidigare år. Detta innebär att fler invånare i Stockholms stad bor nära en bilpool. Antalet fordon inom fasta bilpooler har ökat med minst 22 procent, från helår 2021 till helår 2022.

Förvaltningen driver sammanfattningsvis ett aktivt arbete för att användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka. Olika händelser i

omvärlden såsom att biogasen ökat i pris samt beslutet att gå ifrån reduktionsplikten med obligatorisk inblandning av biodiesel (främst HVO) i diesel gör det svårare och mer osäkert att nå målet för ökad försäljning av förnybara drivmedel.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel sålda förnybara drivmedel i länet per år.				28 %		30 %		2023

Analys

Målet bedöms enbart nås delvis. Mindre mängd HVO levereras till Stockholm (nu är leveranserna mer jämnt fördelade över hela landet jämfört med tidigare då Stockholm mottog en högre andel). Samtidigt tar reduktionsplikten hänsyn till hur mycket koldioxid drivmedlet faktiskt reducerar. Den HVO/RME med störst klimatnytta har använts till låginblandning vilket gör att mer klimatnytta kan erhållas med lägre volymer. Det råder oklarheter om reduktionspliktens nivåer efter år 2023. Om beslut fattas att nivåerna ska sänkas blir det osäkert om målet kan nås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Uppfylls helt

Flera av de indikatorer som är kopplade till målet om ren luft, rent vatten och giftfria miljöer visar att det finns utmaningar med att nå målet. Det behövs en fortsatt hög åtgärdsstakt i staden för att nå framgång. Miljöförvaltningen gör dock bedömningen att verksamhetsområdesmålet i sin helhet kan anses uppfyllt för miljö- och hälsoskyddsnämndens räkning, då förvaltningens arbete fortlöper enligt plan utifrån nämndens rådighet och ansvar.

Förvaltningen bidrar till målet genom att säkerställa en långsiktig hållbarhet och en hälsosam miljö, en robust grönstruktur, förbättrad vattenkvalitet, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning och god ljudmiljö. Förvaltningen arbetar, genom den förvaltningsövergripande modellen Ledstången, för att miljöfrågorna ska beaktas i ett tidigt skede av planeringen så att staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad. Förvaltningen verkar för att miljöfrågorna beaktas i övergripande stadsplanering genom att bidra med kompetens i planprocesser och ta fram underlag i form av handlingsplaner, åtgärdsprogram, kunskapsunderlag och geodata.

Förvaltningen deltar också i utvecklingsarbete inom stadens planering och tar fram underlagsmaterial, som t.ex. biotopdatabas, handlingsplaner och åtgärdsprogram som exempelvis lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster, åtgärdsprogram för buller och åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Förvaltningen deltar också i arbetet med det regionala åtgärdsprogrammet för partiklar och kvävedioxid. Förvaltningen medverkar också vid implementeringen av t.ex. handlingsplan för klimatanpassning med fokus på skyfall och värmeböljor. Särskilda arbetsinsatser görs för att förbättra kunskapsläget gällande åtgärder avseende värmeböljor, med fokus på barn och äldre som är de som riskerar att drabbas mest, inte minst inom socioekonomiskt utsatta områden.

Förvaltningen bedriver miljöövervakning av stadens vatten, inkl. miljöfarliga ämnen. Övervakningen är ett viktigt underlag för att följa hur våra vatten mår och för att följa upp effekten av åtgärder.

Miljöförvaltningen fortsätter att stödja stadens verksamheter med kunskap och vägledning för att undvika farliga ämnen i material och kemiska produkter som köps in eller finns i verksamheterna. Vägledningen ges alltmer integrerat med andra miljöfrågor för att vara mer anpassad till målgrupperna. Exempel på det är e-utbildningen för hållbara kontor och en nyligen framtagna vägledning för hållbara vård- och omsorgsboenden.

Arbetet med att ge stöd i kemikaliefrågor i inköp sker likaså alltmer integrerat med andra miljöfrågor, bland annat genom EU-projekten NonHazCity 3 och ChemClimCircle. Inom ramen för NonHazCity3 pågår även mätningar för att undersöka hur och i vilken omfattning skadliga ämnen sprids från byggnader till omgivande miljö.

Ett projekt har initierats för att återbesöka utvalda förskolor för att följa utvecklingen av kemikaliebelastningen i dessa förskolors inomhusmiljö. Ett samarbete har etablerats med Institutet för miljömedicin och Naturvårdsverket för att fortsätta utveckla övervakningen av kemikalieexponering i förskolemiljö.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel badvattenprover med godkänd badkvalitet				86 %		Minst 94 %	94 %	2023
Analys								
Att årsmålet sannolikt inte kommer att klaras beror på den höga nederbördsmängden under årets badsäsong. Vid regn ökar avrinningen från marken och mer ämnen som finns i marken, t ex bakterier, följer med ut till vattendragen								
  Andel kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen				1,1 %		15 %	15 % minskning relativt 2020	2023
Analys								
Efter att andelen produkter med utfasningsämnen har ökat något under en tid visar preliminära siffror nu en minskning om 10 % sedan förra året. Därmed är andelen i nivå med jämförelseåret 2020. Att utfallet ska nå målvärdet på en minskning på 15 % jämfört med 2020 är inte troligt p.g.a. den ökning som har skett under tidigare år. Utvecklingen beror på en kombination av att samtidigt som vissa produkter med utfasningsämnen försvinner genom substitutionsarbete, tillkommer fortfarande andra produkter med liknande innehåll samtidigt som ämnen och enskilda produkters klassificering naturligt varierar över tid (både åt det strängare eller mildare hållet). Det senaste året verkar dock substitutionen av produkter ha haft störst påverkan på värdet. Till kommande miljöprogramperiod kommer indikatorn justeras något genom att bortse från produkter där halten utfasningsämne är väldigt låg. Det kommer sannolikt ge en bättre bild av utfasningsarbetet.								
  Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status				14 %		45 %	45 %	2023
Analys								
Orsaken till svårigheterna att nå miljökvalitetsnormerna är dels att det fysiska åtgärdsarbetet inte har påbörjats/pågår i tillräcklig utsträckning för att minska påverkan på stadens vattenförekomster samt effekten av genomförda åtgärder ofta tar tid innan de								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
får genomslag i vattenkvalitet. Vattens naturliga responstid och därmed återhämtning är ofta en trög process och effekten av åtgärder tar tid innan det kan mätas i form av förbättrad vattenkvalitet.								
 	Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status			10 %		45 %	45 %	2023
Analys Den grundläggande svårigheten att nå miljö kvalitetsnormerna för kemisk status är att åtgärdstakten behöver öka samt att återhämtningstiden efter genomförda åtgärder ofta är lång.								
 	Antal dygn över normvärdet för miljö kvalitetsmålet för kvävedioxid i luft			2 dygn		Max 175 dygn	Max 7 dygn	2023
Analys Observera att det är miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid som avses.								
 	Antal dygn över normvärdet för miljö kvalitetsmålet för PM10 i luft			30 dygn		Max 35 dygn	Max 35 dygn	2023
Analys Observera att det är miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) som avses.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en översyn av de olika granulater och konstgräs som finns tillgängliga och sammanställa vad de olika typerna har för idrottsmässiga och miljö- och klimatmässiga konsekvenser	2023-01-01	2023-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten	2023-01-01	2023-06-30	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform	2023-01-01	2023-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda förutsättningar för att införa ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler, samt fasa ut produkter och material som idag finns i staden	2023-01-01	2023-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

● Uppfylls helt

Förvaltningen har en fortsatt aktiv roll i stadsplaneringen, i tidiga skeden samt under detaljplaneringen, genom att bistå med expertkunskap inom miljö och hälsa samt hjälpa till med avvägningar för en hållbar stadsutveckling. Förvaltningens deltagande i detaljplaneringen framgår av processverktyget Ledstången. Förvaltningen tar bl.a. fram underlag till stadsbyggnadsnämndens beslut om betydande miljöpåverkan vilket även innehåller en utförlig beskrivning av för planen viktiga miljö- och hälsofrågor att utreda och beakta. I planprocessen bidrar förvaltningen med expertkunskap om bl.a. buller, vibrationsstörningar, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar, naturvärden och klimatanpassning.

Vidare bidrar förvaltningen med kompetens för att stärka en sammanhängande blågrön infrastruktur i staden, och förvaltningen verkar för mångfunktionella grönytor som ger fler ekosystemtjänster på samma yta, och kan bidra till effektiva lösningar för klimatanpassning som exempelvis dagvatten- och skyfallshantering samt till temperaturreglering vid värmeböljor. Vinnovaprojektet "Multifunktionell urban klimatanpassning i samverkan" avser vidare att skapa förutsättningar för genomförande av effektiv och hållbar klimatanpassning av den byggda stadsmiljön. Fokus ligger på att öka stadens motståndskraft mot effekter i samband med översvämning och värmeböljor.

Förvaltningen tar fram kunskapsunderlag och utgör expertstöd i stadsutvecklingsprocessen med kunskap inom ekologi, klimatanpassning och ekosystemtjänster. De stadsdelsvisa åtgärdsförlagen för biologisk mångfald (SÅF) är nu klara för hela staden, och lansering av dessa pågår. Förvaltningen deltar fortsatt i diskussioner kring ekologiska kompensationsåtgärder både för specifika projekt samt som princip.

Förvaltningen deltar i framtagandet av olika styrdokument i staden, t.ex. klimathandlingsplanen. Förvaltningen deltar också i arbetet med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050).

Förvaltningen arbetar aktivt med att stödja och vägleda förvaltningar och bolag i arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vattenförekoster i syfte att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Nämndmål: 2.4.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

● Uppfylls helt

Enligt EU:s luftkvalitetsdirektiv och svensk lagstiftning mäts och kontrolleras luftkvaliteten i Stockholm kontinuerligt vid ett antal fasta mätstationer. Mätningarna visar att luftkvaliteten de senaste årtiondena har blivit mycket bättre i och med att utsläppen av luftföroreningar har

minskat kraftigt. Strängare utsläppskrav på fordon och industrier, utbyggnad av fjärrvärme, renare bränslen, miljözoner, trängselskatt, dubbdäcksförbud m.m. har bidragit till förbättringen av luftkvaliteten i staden. Alla miljökvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) klarades år 2022 och förväntas även klaras år 2023. Halterna av partiklar, PM10 har dock de senaste två åren (2022 och 2023) varit högre jämfört med samma period år 2021 på vissa stationer. Det finns förutsättningar att klara miljökvalitetsmålen för kvävedioxid år 2023 men det kan inte säkerställas förrän i början av 2024. Miljökvalitetsmålet för PM10 kommer däremot inte att klaras då antalet dygn med halter över målgränsen redan har passerat för stationerna på Hornsgatan och intill E4/E20 på Lilla Essingen.

En miljözon klass 3 som innefattar både tunga och lätta fordon ska skapas i Gamla stan och ett område i city genom ett succesivt införande med start år 2024. Förvaltningen bistår trafikkontoret i arbetet med att utreda gränsdragningen av området genom att ta fram kartor av luftföroreningsituationen över centrala Stockholm för olika framtida år och utsläppsscenarioer. Förvaltningen tar även fram en gemensam kommunikationsplan med trafikkontoret.

Förvaltningen har bidragit till Stockholm stads remissvar till klimat- och näringslivsdepartementet vad gäller EU-kommissionens förslag till nytt luftkvalitetsdirektiv. Förslaget innebär bland annat skärpta luftkvalitetsnormer av kvävedioxid, bensen, PM2,5 och PM10 till år 2030 samt ett långsiktigt mål att uppfylla Världshälsoorganisationens (WHO) riktlinjer till år 2050. För Sveriges del ser det ut som att det nya luftkvalitetsdirektivet kommer införlivas i svensk lagstiftning tidigast år 2026. Förvaltningen arbetar även med budgetuppdraget att utreda åtgärder som gör att Stockholm når WHO:s nya gränsvärden för luftkvalitet. Förvaltningen genomför beräkningar av hur framtida halter förhåller sig till WHO:s gränsvärden samt potentiell effekt av olika haltminskande åtgärder.

Ett nytt åtgärdsprogram för kvävedioxid och PM10 är också under framtagande av Länsstyrelsen i Stockholm och väntas komma på remiss under hösten.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn gällande luftkvalitet och bullerstörningar på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Förvaltningen deltar aktivt i projekt och nätverk som syftar till förbättrad luft- och ljudmiljö. Förvaltningen arbetar tillsammans med trafikkontoret vidare med prioriterade åtgärder inom åtgärdsprogram mot buller 2019-2023. Förvaltningen har också uppdaterat stadens bullerkarta enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller.

Nämndmål: 2.4.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljökvalitetsnormerna för vatten följs

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar aktivt med att stödja stadens förvaltningar och bolag i arbetet med att tillse att miljökvalitetsnormerna för vatten följs. I de lokala åtgärdsprogrammen för vatten (LÅP) har åtgärdsbehovet i den befintliga miljön pekats ut och förvaltningen stöttar aktivt genomförandeorganisationerna i genomförandet. Arbeta har påbörjats för att utreda hur miljökvalitetsnormer för vatten kan inkluderas i tillsynen.

Förvaltningen bedriver löpande miljöövervakning i vatten i syfte att ge underlag för tillsyn, fysisk planering samt planering och uppföljning av åtgärder. Miljöövervakningsdata tillgängliggörs digitalt och kan nås av såväl interna som externa aktörer genom miljödata och miljöbarometern och används som underlag i arbetet med LÅP. Miljöförvaltningen har även påbörjat ett arbete med att vidareutveckla arbetet med kommunikation i syfte att sprida kunskap om åtgärdsarbete i vatten och därmed öka möjligheterna att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Förvaltningen deltar aktivt i flera förvaltnings- och bolagsövergripande samordningsgrupper för att bidra med kunskap och stötta i arbetet för att åtgärder för att rena vatten ska kunna bli en del i den ordinarie verksamheten i genomförandeorganisationerna.

Miljöförvaltningen har deltagit i uppdraget om att utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten. Stadsledningskontoret har sammanställt en promemoria som svar på uppdraget där det bland annat framgår att takten för framtagandet av lokala åtgärdsprogram har varit hög men att det finns ett utrymme för miljö- och hälsoskyddsnämnden att öka takten för de åtgärder som berör nämndens tillsyn. Genomförandeorganisationerna för fysiska åtgärder rekommenderas beskriva behovet av finansiering inom ramen för flerårsbudgeten.

Ett högprioriterat tillsynsområde är trafikdagvatten. Tillsyn bedrivs på att befintliga dagvattenanläggningar fyller sin funktion samt proaktiv tillsyn av väghållare för att utveckla dagvattenhanteringen längs högratifierade vägar där dagvattenrening idag saknas. Arbetet med vattenförvaltning är en viktig del i att uppnå delmål 5.4 i stadens miljöprogram.

Nämndmål: 2.4.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen fortsätter att stödja stadens verksamheter med kunskap och vägledning för att undvika farliga ämnen i material och kemiska produkter som köps in eller finns i verksamheterna. Vägledningen ges alltmer integrerat med andra miljöfrågor för att vara mer anpassad till målgrupperna. Förvaltningens stödjande arbete när det gäller kemikalier bidrar till måluppfyllelse för mål 7 i stadens miljöprogram.

E-utbildningen för hållbara kontor genomförs löpande av stadens kontorsverksamheter. Under våren hölls även ett stadsövergripande webinarium i syfte att sprida kunskap och goda exempel kring hållbara och kemikaliesmarta inköp, energibesparing och god avfallshantering. En vägledning för hållbara vård- och omsorgsboenden har tagits fram i nära samarbete med berörda, inte minst personalen vid Väderkvarnens äldreboende på Norrmalm. Miljöförvaltningen har påbörjat stadsdelsvisa stödinsatser för att sprida vägledningen och erfarenheterna till övriga vård- och omsorgsboenden.

Arbetet med att ge stöd i kemikaliefrågor vid inköp sker likaså alltmer integrerat med andra miljöfrågor, bland annat genom EU-projekten NonHazCity 3 och ChemClimCircle (mer information även under nämndmål 3.1.2). Inom ramen för EU-projektet NonHazCity3 pågår

arbete med att ta fram vägledningar och informationsmaterial för att underlätta implementering av kemikaliekraV i byggprocessen, samt mätningar för att undersöka hur och i vilken omfattning skadliga ämnen sprids från byggnader till omgivande miljö.

Löpande stöd ges till förvaltningar och bolag kring implementering och utbildning i kemikaliehanteringssystemet Chemsoft och byggvarubedömningen (BVB) samt därtill kopplat produktvalsarbete. En tipslista för inköp av kemiska produkter har tagits fram och spridits till verksamheterna.

Arbete med åtgärderna i handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast pågår löpande. I mars arrangerades Plastforum, med cirka 75 deltagare, med presentationer om bl.a. stadens arbete kring konstgräsplaner, källor från trafiken samt en inblick i forskningen gällande mikroplast i dagvatten.

Ett projekt har initierats där barns inomhusmiljö i förskolor ska studeras med avseende på kemikaliebelastning. De utvalda förskolorna för projektet har varit med i tidigare undersökningar. Det övergripande syftet med projektet är att återbesöka de utvalda förskolorna för att följa utvecklingen av kemikaliebelastningen i dessa förskolors inomhusmiljö. Ett samarbete har etablerats med Institutet för miljömedicin och Naturvårdsverket för att fortsätta utveckla övervakningen av kemikalieexponering i förskolemiljö.

Nämndmål: 2.4.5 Miljö- och hälsopåverkan från Stockholms miljöfarliga verksamheter minskar

● Uppfylls helt

Tillsynen av miljöfarliga verksamheter genomförs enligt plan. I den löpande tillsynen ingår att granska egenkontrollen, hanteringen av kemikalier och avfall, uppföljning av miljörapporter och villkorskontroll. Även kontroll av eventuella tidigare kända brister liksom nya brister ingår samt att motivera till förbättrad egenkontroll och att utveckla miljöarbetet i verksamheterna. Nämnden har svarat på ett flertal remisser rörande tillståndsprövningar och hanterat 38 inkomna anmälningar av anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöprövningsföreläggningen. I dessa ingår två anmälningsärenden från Skanska om ändringar i nämndens föreläggande om försiktighetsmått från juni 2022 gällande krossverksamheten i Skrubba (dnr 2022-772 och 2023-8107). Ärendet om krossning av sulfidhaltiga massor på anläggningen behandlades av nämnden den 29 augusti.

Aktuella prövningsärenden av större omfattning och komplexitet är Stockholm Exergis AB:s ansökan om tillstånd till uppförande och drift av en anläggning (bio-CCS) för avskiljning, förvätskning och lagring av koldioxid m.m. inklusive ansökan om att få förbränna slam i KVV8 vid Värtaverket (dnr 2023-9634), och bolagets ansökan om tillstånd till uppförande och drift av energianläggning och hamn m.m. i Lövsta inom fastigheten Hässelby Villastad 36 (dnr 2023-9783). Remissyttranden gällande ansökningarna har lämnats till prövningsmyndigheterna under året.

Nämndmål: 2.4.6 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen har under året fortsatt arbetet med att utveckla avfallstillsynen i syfte att motverka illegal hantering av avfall. Under året har förvaltningen bland annat fortsatt med den planerade tillsynen av avfallstransportörer. Förvaltningen har även inlett den riktade tillsynen av avfallstransportörer, där tillsyn sker ute i fält vid avfallsanläggningar. Vid tillsynen kontrolleras exempelvis om transportören innehar tillstånd för transport av avfall, efterlevnaden av de villkor som är förenade med tillståndet samt, vid transport av farligt avfall, att verksamheten upprättat transportdokument. Enligt årsplaneringen för 2023 ska förvaltningen utföra cirka 50 tillsynsinspektioner inom den planerade tillsynen av avfallstransportörer. Hittills har förvaltningen genomfört cirka hälften av de planerade inspektionerna.

Förvaltningen har hittills genomfört en myndighetsgemensam tillsynsinsats med fokus på illegal avfallshantering under 2023. Tillsynen, där Polisen är sammankallande, har genomförts tillsammans med flera myndigheter i syfte att kontrollera avfallshantering i områden där man misstänker att hanteringen kan misskötas. Fokus har främst legat på verksamheter som hanterar farligt avfall. Efter insatsen har uppföljning av noterade brister genomförts och i vissa fall har nämnden fattat beslut om miljöstraffavgift.

Utöver det har förvaltningen även följt upp klagomål på bristande avfallshantering eller annan misskötsamhet inom avfallsområdet. Klagomålen kan exempelvis handla om otillåtna avfallstransporter samt felaktig eller bristande hantering av farligt avfall.

Förvaltningen har även identifierat de centrum som lämpar sig för tillsynen av centrumanläggningar. Urvalet av centrum har gjorts genom en riskvärdering utifrån tidigare erfarenhet av anläggningarna och klagomålshistorik. Förvaltningen har för avsikt att utföra tillsyn på sex centrumanläggningar under 2023. Sammanlagt kommer cirka 70 verksamheter (restauranger, matbutiker, caféer eller kiosker) att inspekteras i de sex olika centrumen.

Samtliga planerade centrumanläggningar har inspekterats. Vid inspektionen granskas verksamhetsutövarnas rutiner för hantering och sortering av avfall. De brister som noteras följs upp gentemot respektive verksamhetsutövare. I samband med granskningen av de enskilda verksamheterna noterar förvaltningen även om det förekommer brister i centrumägarens övergripande rutiner för exempelvis avfallshantering, skadedjursbekämpning eller städning. Om förvaltningen noterar brister i de allmänna utrymmena som fastighetsägaren bedöms ansvara för kommer uppföljning av bristerna ske i ett separat ärende riktat mot centrumägaren.

Länsstyrelsen har i uppdrag att öka den gemensamma förmågan i länet att upptäcka, motverka och förebygga avfallsbrottslighet. I nuläget ligger tyngdpunkten i det samarbetet på att klargöra vad som är möjligt att driva utifrån gällande regelverk, tillgänglig kompetens och de resurser som finns till förfogande.

Inströmningen av kompostanmälningar och dispensansökningar avseende utsortering av matavfall är fortsatt mycket hög efter införandet av regler om att biologiskt avfall ska

separeras från övrigt kommunalt avfall. Detta har medfört behov av vissa omprioriteringar. Viss planerad tillsyn har dock kunnat påbörjas på miljöfarliga verksamheter och andra verksamheter, medan annan planerad tillsyn inom avfallsområdet har prioriterats ned. Syftet med den planerade tillsynen är framför allt att mängden avfall ska minimeras och andelen avfall som omhändertas genom återanvändning och återvinning ska öka.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Behov av eventuella omprioriteringar analyseras löpande och förvaltningen följer noggrant hur verksamheten fortlöper. Mot bakgrund av ökade kostnader förknippade med årets löneöversyn har förvaltningen sett över prioriteringar och önskad ambitionsnivå inom olika områden för att trots ökade kostnader fortsatt kunna uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Ett proaktivt utvecklingsarbete bedrivs där processer som kan vara lämpliga för digitalisering identifieras löpande. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljönytta. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll är rättssäker och opartisk och genom likabehandlingsprincipen skapas förutsägbarhet för stadens företagare. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader samt en fortsatt hög självfinansieringsgrad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett effektiviseringsarbete i linje med stadens kvalitetsprogram i form av digitalisering, ständiga förbättringar och där det är möjligt och önskvärt nyttjande av innovativa lösningar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs för att minska kostnader samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt. Förvaltningen är uppmärksam på när insatser kan finansieras genom externa medel, vilket möjliggjort både ytterligare utvecklingsinsatser samt bidragit till högre kvalitet för medborgare och företag i staden. Nämnden följer sin ekonomi noggrant och vidtar nödvändiga åtgärder vid behov. I tertialrapport 2 för 2023 prognostiserar miljöförvaltningen ett resultat i linje med beslutad budgetram. Med anledning av ökade kostnader kopplat till årets lönerörelse har förvaltningen

sett över prioriteringar och önskad ambitionsnivå inom olika områden för att trots ökade kostnader fortsatt kunna uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Självfinansieringsgraden för tillsynsverksamheten prognostiseras ligga på drygt 66 procent för förvaltningen som helhet. Detta indikerar en marginell sänkning mot vad som prognostiserades i samband med verksamhetsplanen och beror främst på att kostnaderna ökat i förhållande till tillsynsintäkterna som i sin tur har minskat pga. högre personalomsättning. Vakanta tjänster har förvisso minskat personalkostnaderna och kompenserar på så vis intäktsbortfallet till viss del. Kompensationen går dock inte på ett ut eftersom löneökningarna blev högre än budgeterat. I tabellen nedan redogörs för prognostiserad självfinansieringsgrad per avdelning och tillsynsområde.

	VP 2023	T1 2023	T2 2023
Miljöbalktillsyn (MB)			
<i>Självfin.grad Miljö- och hälsoskydd</i>	63%	61%	62%
<i>Självfin.grad Stadsmiljö</i>	69%	64%	65%
Självfin.grad MB	64%	62%	62%
Livsmedelskontroll			
<i>Självfin.grad Livsmedelskontroll</i>	72%	70%	72%
MHN tillsyn	67%	65%	66%

Även om självfinansieringsgraden bedöms sjunka något jämfört med prognos vid VP ligger förvaltningen kvar på en förhållandevis hög nivå jämfört med andra kommuner i regionen både avseende miljöbalktillsynen och livsmedelskontrollen.

Den 1 april 2021 trädde en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter i kraft. Genom förordningen förändrades regelverket för finansieringen av livsmedelskontrollen. Systemet med forskottsdebiterade årliga avgifter har ersatts med ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Övergången till det nya systemet med efterhandsdebitering påbörjades redan under 2021 och har fungerat väl. Under år 2023 prognostiserar avdelningen för livsmedelskontroll något lägre tillsynsintäkter vilket inte enkom ska ses som ett resultat av införd efterhandsdebitering utan snarare en följd av vakanser på tillsynspersonal samt att omklassning av anläggningar tagit något längre tid och mer personella resurser i anspråk än förutsett.

Den fortsatt höga självfinansieringsgraden indikerar dock att verksamheten nu anpassats fullt till omställningen med efterhandsdebitering, som är mer administrativt betungande jämfört med tidigare modell.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet	100 %			93,5 %		100 %	100 %	Tertial 2 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
efter resultatöverföringar								
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			93,5 %		100 %	100 %	Tertial 2 2023
  Nämndens prognossäkerhet T2				-4 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Nämndmål: 3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

Uppfylls helt

För tillsynensavgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt med fast årlig avgift sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Tillsynsverksamheten löper huvudsakligen på enligt plan. Personalomsättning, vakanta tjänster samt sjukskrivningar påverkar dock tillsynsverksamheten i viss grad i form av både lägre intäkter samt lägre personalkostnader. För närvarande bedömer förvaltningen att tillsynsintäkterna minskar med cirka 2,6 mnkr inom miljöbalkstillsynen.

Förvaltningen har inarbetade rutiner för kontroll av arbetet inom tillsynen och följer noggrant kostnadsnivån samt att fakturerade timmar till verksamhetsutövare med fast årlig avgift också är levererade. Utfallet följs dock upp först i verksamhetsberättelsen eftersom det är då det finns kompletta uppgifter om debitering och registrering av arbetade timmar.

Taxeöversyn för taxa 2024 har gjorts under våren och förslag till ny taxa behandlades i nämnden i juni. Inom ramen för detta arbete har förvaltningen utgått från tillsynsbegreppet i miljöbalken och förändrade lagbestämmelser.

Nämndmål: 3.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

Uppfylls helt

Förvaltningen bistår med sin expertkunskap så att relevanta krav på cirkularitet, miljö och klimat ställs vid upphandlingar. Det gäller till exempel energi- och klimatkrav vid ny- och ombyggnationer, förvaltning av grönområden, upphandling av solenergianläggningar, varor, livsmedel, kemikalier, städtjänster samt tjänster/entreprenader där fordon och transporter ingår.

Miljöförvaltningen ansvarar för inköpskategorin fordon och hjälper förvaltningar och bolag med råd och stöd vid inköp av personbilar, lätta och tunga lastbilar, bussar och cyklar. Staden köper bara in miljöbilar, majoriteten av fordonsanskaffningen är elbilar och biogasbilar. Förberedelse pågår för att senare i år förnya stadens avtal gällande avyttring/försäljning av fordon. Förvaltningen deltar därutöver i inköpskategorierna för lokalvård, livsmedel, el och vitvaror/storkök. Inom kategori storkök har förslag på anvisningar för rätt dimensionerade kök tagits fram. Tillämpning av anvisningarna kommer att bidra till både energieffektivisering och bättre arbetsmiljö med samma förutsättningar för alla kök. En digital utbildning har även tagits fram för minskat effektuttag och energieffektivisering i storkök riktad till storkökspersonal. Inom kategori el har förvaltningen bidragit med uppdatering av stadens eldatabas (ELDA). Uppdateringen möjliggör bättre analys av stadens elanvändning.

Under året har stöd i kemikaliefrågor getts inom kravställning på storköksutrustning, dryckesautomater och förpackningar för olika avtalsområden, informationsinsamling för IT-kringutrustning, utvärdering av anbud på områdena papper och plast, hem och hygien, städartiklar och -kemikalier, storköksmaskinsdiskmedel samt brandskyddsutrustning. Inom området yrkeskläder och skor har en uppföljning påbörjats, som består av både verifiering samt kemiska analyser av upphandlade artiklar. Uppföljning av avtal för livsmedel och AV-partner utförs också. Arbetet sker i nära samarbete mellan miljöförvaltningen och serviceförvaltningens upphandlare och avtalsförvaltare. Miljöförvaltningen har också haft dialog med stadsledningskontoret angående kemikalie- och cirkularitetskrav i två centralupphandlingsområden; stadens profilprodukter och gemensam IT (GSIT3). Tidigare analyser av idrottsmaterial har visat på vissa avvikelser med avseende på kemiskt innehåll. Leverantören har stoppat försäljningen av berörda artiklar och en dialog med leverantören och utbildningsförvaltningen fortsätter under 2023 med stöd av kemaliecentrum för att se över sortiment och rutiner för att undvika att fler varor med farliga ämnen kommer in i sortimentet. Metoder för att knyta ihop och prioritera mellan frågor om kemikalier, klimat och cirkularitet utvecklas inom EU-projektet ChemClimCircle.

Arbetet med upphandling kopplat till biologisk mångfald har i huvudsak fokuserat på att tydliggöra hur staden kan använda upphandling som verktyg för att minska stadens påverkan på den biologiska mångfalden utanför stadens gränser.

Nämndmål: 3.1.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

 Uppfylls helt

För att förenkla handläggning och rutiner har förvaltningen tagit förnyat tag i att ersätta pappers/PDF-formulär med enkla e-tjänster, samt identifierat två piloter för automatiserade processer (RPA). E-tjänsten för klagomål på inomhusmiljö har utvecklats med automatiserade funktioner för att informera klagande om förenklad delgivning.

Förvaltningen deltar också aktivt i stadens gemensamma projekt avseende en ny geodataplattform, i samarbete med främst stadsledningskontoret, trafikkontoret och

stadsbyggnadskontoret. Parallellt etableras förbättrad datahantering av förvaltningens geodata. Under hösten kommer detta bland annat resultera i publicering av fler datamängder som öppna data i stadens dataportal och därmed enklare tillgång till förvaltningens data. En tydlig förvaltningsstruktur av geodata kommer fortsatt implementeras under hösten.

Ett initiativ baserat på artificiell intelligens (AI) för att förbättra beslutsstöd vid klagomåls- hantering har utvärderats men prioriterats ned då insatsen bedömdes som alldeles för omfattande. Förvaltningen fortsätter att bevaka området och söker aktivt efter tillämpningsområden där AI kan skapa verksamhets- och kundnytta.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten och praktikplatser och samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen sker för att finna matchningar för Stockholmsjobb. Förvaltningen samverkar också med akademien som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

Förvaltningen arbetar utifrån stadens näringslivspolicy, och en välfungerande tillsyn och kontroll gynnar vidare stadens näringslivsklimat. Det ska vara enkelt, både som medborgare och som företag, att komma i kontakt med miljöförvaltningen. Inom ramen för arbetet med *Rätt väg in* sker en fortsatt utveckling på digitaliseringsområdet i syfte att underlätta för företagen samt att effektivisera tillsynen. Bl.a. utvecklas e-tjänsten för registrering av livsmedelsanläggning. Förvaltningen implementerar och testar även under året ett nytt digitalt stöd för att utföra tillsyn.

För att förbättra informationen till företag och utveckla bemötandet vid inspektion fortsätter arbetet med fördjupade analyser av NKI-resultatet (Nöjd Kund Index).

Vidare fortsätter tillsynen med fokus på att bekämpa av matfusk, avfallsfusk och annan brottslighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal tillhandahållna platser för feriejobb	30 st			20	30 st	30 st	Tas fram av nämnd/ styrelse	Tertial 2 2023
● Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2 st			2	2 st	2 st	Tas fram av nämnd/ styrelse	Tertial 2 2023
● Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för	5 st			16 st	8 st	8 st	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
verksamhetsförlagd utbildning								
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st			0 st	0 st	0 st	11 000	Tertial 2 2023
Analys								
De feriearbetande ungdomar som förvaltningen bereder plats för avlönas genom berörd stadsdelsförvaltning och eftersom indikatorn "Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi" enbart ska rapporteras om förvaltningen själv avlönar ungdomarna är årsmålet för denna indikator satt till noll.								
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	82			78		80	72	2023

Nämndmål: 3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

 Uppfylls helt

Nämndens båda myndighetsområden har under de senaste åren visat mycket goda resultat i de årliga NKI-mätningarna (Nöjd Kund Index). Resultatet för miljö- och hälsoskydd uppgår under 2022 till 80 (där motsvarande resultat för 2021 var 75) och livsmedelskontroll når ett resultat om 81 (76). Sammantaget resultat för miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll uppgår till 81.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	97,6 %			97,2 %	90 %	90 %		Tertial 2 2023
 Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	84			79		80		2023
Analys								
Indikatorn avser företagens svar kopplad till upplevd kompetens, och svaret avser frågan "Hur nöjd var du totalt sett?" (avseende både livsmedelskontroll och miljöbalkstillsyn). Resultatet avser 2022 och resultat för 2023 väntas under våren 2024.								
 Handläggning av anmälan om misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan	98,35 %			99,29 %	90 %	90 %		Tertial 2 2023
 Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas	100 %			100 %	95 %	95 %		Tertial 2 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
senast efter 5 arbetsdagar								
● Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	94,8 %			91,1 %	95 %	95 %		Tertial 2 2023

Nämndmål: 3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen samverkar med universitet och högskolor dels som ett led i att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt och dels i kunskapshöjande syften för att kunna ta del av relevanta forskningsresultat och ha en möjlighet att påverka fokus för verksamhetsnära forskningsområden.

Miljöförvaltningen ser vissa utmaningar avseende att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Efterfrågan på kompetens inom miljö-, klimat- och hälsoskyddsområdet kommer att öka och antalet studenter som söker sig till passande utbildningar minskar. Detta kan leda till att förvaltningen kommer ha svårt att rekrytera till sina kärnbefattningar framöver.

Förvaltningen arbetar med att stärka samverkan med relevanta utbildningsinstitutioner, och förvaltningen arbetar vidare med olika strategier för att öka attraktiviteten till yrkesområdet samt för att utveckla och förändra arbetssätt för att klara av kompetensförsörjningen.

I kunskapshöjande syfte medverkar förvaltningen bland annat i det kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet. Inom det strategiska partnerskapet mellan staden och Stockholms universitet har ett antal områden identifierats avseende gemensamma utvecklingsinsatser kring miljö och klimat. Förvaltningen har även ett nära samarbete med KTH kring urban energianvändning och samverkar med akademien kring projektutlysningar nationellt och inom EU.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver tillsyn i syfte att förebygga risk för människors hälsa till följd av olägenhet i bostäder i hela staden. Tillsynen bedrivs genom riktad tillsyn av flerbostadshus, handläggning av inkomna klagomål på störningar i bostäder samt riktad tillsyn av fastighetsägares egenkontroll. Tillsynen bedrivs i hela staden, men den riktade tillsynen av flerbostadsfastigheter är fokuserad till socioekonomiskt svagare områden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och SISAB starta Fokus Järva för att få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med utgångspunkt i översiktsplanen och med stort fokus på genomförandekraft	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.3.1 Inomhusmiljöer och offentliga miljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

Uppfylls helt

Förvaltningen har utökat antalet planerade inspektioner jämfört med plan inom riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt svagare områden. Under perioden har 32 flerbostadsbyggnader inspekterats. Varje inspektionstillfälle omfattar ca 6-10 bostäder i en byggnad. De vanligaste avvikelserna som noteras vid inspektion är bristande ventilation, indikation på fukt och låg tappvattentemperatur, innebärande risk för tillväxt av legionella. Vid merparten av inspektionerna noterades avvikelser avseende ventilation och indikation på fukt. Endast ett fåtal byggnader har varit utan anmärkning. Under våren har fortsatt informationsinsamling genomförts avseende underhållsbehov i flerbostadsbyggnader i syfte att komplettera befintligt underlag för urval av vilka objekt som ska inspekteras.

Under perioden har inkommande klagomål från medborgare på störningar i bostäder åter ökat och överskrider antalet inkomna klagomål jämfört med samma period 2022. Dock har ärendebalansen inte ökat under perioden tack vare ytterligare effektivisering av handlägningsprocessen. Andel klagomålsärenden som avslutats under perioden med förbättrad inomhusmiljö är 72 procent. Buller är den mest förekommande störningen följt av fukt, lukt och ventilation.

Fastighetsägare i hela staden uppmanas systematiskt att mäta radon och vid behov åtgärda vid för höga halter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m3 luft.				86		90 %		2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.				88		88 %		2023
● Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	95,2 %			95,8 %	95 %	95 %		Tertial 2 2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen arbetar för att främja hälsa och säkerhet genom att skapa ett öppet arbetsklimat som bidrar till att alla kan känna delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats. Chefer, medarbetare och skyddsombud ska samverka för att skapa en god arbetsmiljö. Miljöförvaltningens överenskommelse om tillämpning av stadens kollektivavtal om samverkan och styrdokument om arbetsmiljöarbetet på miljöförvaltningen reglerar hur nämnden arbetar med arbetsmiljöfrågorna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Aktivt Medskapandeindex	84	86	84	84		84	83	2023
● Sjukfrånvaro	3,1 %	2,3 %	3,5 %	3,3 %	3 %	3 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
● Sjukfrånvaro dag 1-14	1 %	0,6 %	1,2 %	1,2 %	1,5 %	1,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023

Nämndmål: 3.4.1 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen erbjuder attraktiva villkor i arbetet t.ex. i form av flexibla arbetstider och moderna arbetsformer som främjar möjligheten att ha balans mellan arbete och privatliv. Flexibla arbetsformer som passar både verksamhet och medarbetare är viktigt också för förvaltningens möjlighet att ses som en attraktiv arbetsgivare.

Sedan hösten 2022 har förvaltningen arbetat enligt ny organisationsstruktur, i syfte att öka synergieffekter mellan verksamhetsområden och skapa ökad miljönytta. Målet är att organisationen i största möjliga mån främjar utveckling och kollegialt lärande och samtidigt bidrar till ett bättre resursutnyttjande och en ökad tydlighet både internt inom organisationen samt externt, mot övriga Stockholms stad och andra intressenter. Nya avdelningar har sammanförts där nya arbetsformer och arbetssätt håller på att tas fram.

Förvaltningen fortsätter också att satsa på kompetensförsörjning i enlighet med den kompetensförsörjningsplan som beslutades för 2023-2025. En aktivitet är bland annat att stärka arbetsgivarvarumärket genom att attrahera presumtiva medarbetare och bibehålla kompetens.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro har höjts något även om den fortsatt ligger på en låg nivå. Insatser i form av arbetslivsinriktad rehabilitering görs för att den som drabbats av sjukdom ska återfå sin arbetsförmåga. Förvaltningen fortsätter också det aktiva friskvårdsarbetet genom att exempelvis bekosta medarbetares deltagande vid löploop.

Förvaltningen uppnår i årets medarbetarenkät ett resultat på 84 vad gäller aktivt medskapandeindex (AMI), vilket motsvarar det höga resultatet från föregående år. Förvaltningen uppvisar också goda resultat i Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex (JÄMIX) och når ett resultat på 143 (vilket är att jämföra med branschmedianen på 122). I Nyckeltalsinstitutets index för attraktiv arbetsgivare når förvaltningen ett resultat på 139 (där branschmedianen är 100). Jämfört med föregående år har resultatet minskat marginellt, vilket beror på att avgångarna ökade något under 2022. Personalomsättningen ligger dock på en rimlig nivå i stort.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

● Uppfylls helt

Arbetet med beredskapsplanering har hög prioritet under hela 2023 och även under kommande år. Förvaltningen har sedan början av året en helt ny planering för sin krisledningsorganisation, och har även tagit fram en krigsorganisation och en krigsledningsplan.

Kontinuitetsplaneringen, i enlighet med RSA 5-6, pågår och har under våren framförallt haft fokus på livsmedelskontrollens område. Säkerställande av bemanning, externa resurser och tillgång till IT-system är exempel på kritiska faktorer.

Förvaltningen deltar även med kompetens i Livsmedelsverkets och MSB:s arbete med att stärka samtliga kommuners planering vad gäller livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap.

Förvaltningen avropar huvudsakligen från stadens gemensamma avtal, och gör relativt få egna upphandlingar. I de fall där förvaltningen själv upphandlar gäller det främst expertkompetens inom miljöområdet. Vid dessa upphandlingar ställer förvaltningen alltid krav i enlighet med utslutningsgrunderna i 13 kap LOU även för upphandlingar under tröskelvärdena. Antidiskrimineringsklausuler tillämpas i alla avtal.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp						85 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2023
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts				100 %		80 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beredskapsplanering är god

 Uppfylls helt

Förvaltningen har sedan början av året en helt ny planering för sin krisledningsorganisation, som bygger på risk- och sårbarhetsanalys (RSA) och stadens gemensamma metodik. Under året ligger fokus på att öva den nya krisledningsorganisationen samt fortsatt arbete med kontinuitetsplanering.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

● Uppfylls helt

Förvaltningens tillsyn av bl.a. miljöfarliga verksamheter, hygienverksamheter och kontroll av livsmedelsanläggningar är en viktig del av det trygghetsskapande arbetet. Under året fortsätter även de mer riktade insatserna mot livsmedelsfusk och avfallsfusk, samt projektinriktad tillsyn mot centrumanläggningar. Mer information finns även under mål 2.4.6 *Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa.*

Miljöförvaltningen har under året utökat den riktade tillsynen av bostäder i socioekonomiskt utsatta områden, inklusive Järva. Vidare har förvaltningen inspekterat fyra av sex utvalda centrumanläggningar som ska inspekteras under året. Urvalet har skett utifrån en riskbedömning baserad på kända förhållanden om stadens centrumanläggningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och istället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen utför kontinuerligt kontroll av stadens livsmedelsverksamheter för att upptäcka avvikelser och följa upp dessa med syfte att säkra livsmedel saluhålls och serveras i staden.

Den planerade kontrollen minskas något under året jämfört med plan, detta i syfte att genomföra en succesiv anpassning till den nya riskklassningsmodellen som ska tillämpas från 2024. Verksamheter som enligt den nya modellen ska få mindre kontroll prioriteras ned redan 2023. Händelsestyrd kontroll utförs enligt plan.

Under 2023 och 2024 genomförs en omfattande omklassning av samtliga 8000 anläggningar i staden. Den nya riskklassningsmodellen syftar till att bättre anpassa kontrollen till respektive anläggning samt att förbättra planering och rapportering till Livsmedelsverket.

Nämndmål: 3.6.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

● Uppfylls helt

Den planerade proaktiva kontrollen med fokus på livsmedelsfusk utvecklas, inte minst med bevakning på ett antal anläggningar med tidigare erfarenheter av fusk. Under 2023 utökas fokus på inkomna klagomål med anledning av misstänkt försäljning av stöldgods. Detta sker i samarbete med detaljhandeln.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

● Uppfylls helt

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser för att främja ett gott bemötande både internt och externt, samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en viktig del i förvaltningens verksamhet - för att underlätta för alla, oavsett bakgrund, att på ett enkelt sätt ta del av nämndens beslut och information.

Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med stadens internationella strategi och miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen.

Miljöförvaltningens arbete, såväl kontroll- och tillsynsarbete som projekt- och programverksamhet, syftar till att säkerställa en hållbar miljö och sunda levnadsförhållanden samt säkra livsmedel, vilket utgör grundläggande förutsättningar för att människor ska ha goda levnadsförhållanden. Härvid beaktar nämnden alla människors lika värde och bedömningar utgår från risker kopplat till människors hälsa och miljön. Miljöförvaltningen tillämpar rutiner för att säkerställa att barns rättigheter beaktas vid prövning av beslut där barn påverkas, t.ex. vid tillsyn av skolor och förskolor.

Sedan länge har miljöförvaltningen arbetat med olika insatser inom jämställdhet- och diskrimineringsområdet; exempelvis genomförs årligen en omfattande lönekartläggning för att säkerställa att osakliga löneskillnader mellan könen inte förekommer och förvaltningen bedriver ett omfattande likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringslagstiftningen för att främja lika rättigheter och möjligheter. Bland de aktiva åtgärder som genomförts återfinns bland annat kartläggning av arbetsvillkor, arbete för tillgänglighetsanpassningar och säkerställande av icke-diskriminering i rekryteringsrutinerna.

Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Förvaltningens arbete kan således bidra till jämställd hälsa, där alla stadens medborgare ska ha lika möjligheter till exempelvis en god boendemiljö. För att komma vidare i att integrera jämställdhet i verksamheten har förvaltningen identifierat två tillsynsområden där jämställdhetsanalys kommer att tillämpas under året; förskolor och

skolor samt vård- och omsorgsboenden. Områdena utgör ett tillräckligt stort underlag av verksamheter och tillgång till könsuppdelad statistik finns. Miljöförvaltningens strategiska arbete för ökad jämställdhet och lika rättigheter och möjligheter kommer fortsatt främst inrikta sig på där normer skapas; det ska finnas ett jämställdhets- och ett inkluderande perspektiv i det dagliga arbetet, i alla delar av organisationen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet. Förvaltningen har kontinuerlig omvärldsbevakning inom ämnet och anordnar också föreläsningar med externa talare i aktuella ämnen.

Arbetet med att kontinuerligt tillgänglighetsanpassa kommunikation, översätta vid behov och i övrigt uttrycka sig enligt principer för Klarspråk fortsätter som planerat.

Agenda 2030

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har eget ansvar eller delansvar för stadens genomförande av fyra av målen i Agenda 2030;

- Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningen driver ett löpande arbete med energieffektivare fordon (framförallt elfordon), ökad andel bibränslen, utfasning av fossila uppvärmningssystem, energieffektivisering i byggnader, ökad förnybar elproduktion. Förvaltningen arbetar även aktivt med att stötta i stadens arbete med att säkra effekttillgång. Förvaltningens arbete bidrar till att nå målet Hållbar energi för alla liksom till att nå stadens klimatmål samt nationella och globala klimatmål.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens arbete med implementering av handlingsplanerna för hållbar plastanvändning, cirkulärt byggande och kemikalieplan och deltagande i kategoriteamsarbete bidrar till att nå målet Hållbar konsumtion och produktion liksom till att nå stadens klimatmål likväl som nationella och globala klimatmål.

Inom konceptet ”Kemikalier och unga” har förvaltningen och stadsdelarna i Järva, genom feriearbetare som bor i området, fört dialog med invånare om hållbar konsumtion. Förvaltningen har via Miljö- och klimatpakten även involverat och stimulerat företag, med fokus på hållbar plastanvändning samt cirkularitet inom bland annat byggbranschen.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster (LÅP) fortskrider och hittills har femton åtgärdsprogram antagits av berörda nämnder och ytterligare ett förväntas vara färdigt för beslut under året. Förvaltningen samarbetar med genomförandeorganisationerna för att bereda väg för ett fysiskt åtgärdsprogram enligt åtgärdsprogrammen genom strategiska samverkansgruppen och gruppen för lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus. Arbetet inom den förvaltningsövergripande dagvattengruppen, inom det förvaltningsövergripande budgetuppdraget kring att växla upp arbetet med att sanera förorenade områden som ligger i anslutning till vatten eller där människor vistas för rekreation, arbetet kring att skapa nya undervattensrev genom projektet MASSA samt framtagande av stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald är andra viktiga uppdrag för att nå måluppfyllelse för mål 14. Miljöövervakningen av miljögifter och ekologisk status utgör en viktig grund för arbetet med åtgärdsprogram och för uppföljningen av miljötillståndet och det fysiska åtgärdsprogrammet.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens bidrag i det strategiska arbetet med att nå mål 15 kretsar i huvudsak kring att genom sin expertkompetens aktivt stödja stadens genomförandeorganisationer i genomförandet av åtgärder samt framtagande av planeringsunderlag som kan användas i stadsutvecklingsprocessen. Stadens handlingsplan för biologisk mångfald utgör plattform för samverkan både inom staden och med externa parter så som näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv. Handlingsplanen lägger en strategisk grund för en höjd ambitionsnivå för arbetet med att nå mål 15. Implementeringen av handlingsplanen består bland annat i det pågående arbetet med åtgärder enligt de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald som förvaltningen har tagit fram samt tydligare krav i upphandling av skötselentreprenader så att den biologiska mångfalden kan gynnas. En viktig aspekt för att åstadkomma synergier mellan mål 14 och 15 i Agenda 2030 och hushålla med värdefull mark är att verka för mångfunktionella åtgärder där biologisk mångfald, klimatanpassning, vattenrening och rekreationsaspekters vägs samman.

Arbetet med att kommunicera hur stockholmare och näringslivsidkare kan arbeta med stärkt biologisk mångfald har fortsatt utifrån den guide för biologisk mångfald som förvaltningen tog fram 2022.

Förvaltningen har även tagit fram metoder för att utvärdera och mäta hur arbetet med den biologiska mångfalden och den gröna infrastrukturen fortskrider kopplat till framtagandet av indikatorer till det nya miljöprogrammet.

Nämndmål: 3.7.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

● Uppfylls helt

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett ålder, etnicitet, funktionsvariation, trosuppfattning, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet. Förvaltningen följer även en arbetsåtgång med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter, där aktiva åtgärder för 2023 formulerades vid årets början.

Nämndmål: 3.7.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation ska underlätta för stadens verksamheter, näringsliv och invånare att agera i linje med gällande regelverk och agera för att uppnå stadens miljömål

● Uppfylls helt

I samarbete med stadsledningskontoret, trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB har arbetet med att ta fram en kommunikationsplattform kopplat till kommande Miljöprogram startat.

Tidigare framtagna koncept för kommunikation med invånare har modifierats och spridits integrerat genom stadens olika kanaler och genom aktiva kontakter med media. Exempel på sådana insatser är appen ”Luft Sthlm”, ”Rätt däcktryck” och ”Dagvatten”. Inom området ”Kemikalier och unga” har konceptet utvecklats för att tydligare nå konsumenter med information i samband med köptillfälle. Bland annat har 20-talet feriearbetande ungdomar i samarbete med stadsdelarnas ungdomsgårdar fört dialog med ungdomar inom Järvaområdet. I samband med Biologiska mångfaldens dag i maj genomfördes en aktivitet i Björkhagen där staden mötte drygt 500 invånare.

Inom staden har insatser fortsatt för att underlätta för genomförande av handlingsplaner och vägledningar. Bland annat har arbetet med att involvera mottagare för vägledning kring god inomhusmiljö för skolor och förskolor genomförts. En e-utbildning för energispar storkök har lanserats och en e-utbildning kring ”Naturens nyttor” har påbörjats.

I arbetet med att stimulera näringslivet till arbete och lösningar för minskat klimatavtryck och ökad miljönytta har verksamhet inom Miljö- och klimatpakten löpt på som planerat. Samverkan med regionens Klimatarena har utvecklats. Fokus inom samverkan är cirkulärt byggande och staden har genomfört både dialogmöte med och seminarium för branschen. För näringslivet generellt har ett utvecklingsarbete på stadens webb riktad till företag påbörjats

tillsammans med stadsledningskontoret.

Nämndmål: 3.7.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

● Uppfylls helt

Förvaltningen samverkar inom nätverken Eurocities, CNCA, ICLEI, C40 och POLIS. Genom att delta i olika nätverk bevakar förvaltningen utvecklingen inom olika miljöfrågor på EU-nivå. Förvaltningen bidrar också med underlag till stadens svar till olika samråd som EU-kommissionen genomför. Hittills i år har förvaltningen bland annat skickat in synpunkter gällande översyn av körkortsdirektivet och CO₂-standard för tunga fordon.

Inom miljöfordonsområdet har förvaltningen skickat in ett tiotal projektansökningar, av varierande storlek, för finansiering från nationella program eller EU.

Förvaltningen deltar i EU-projektet *nPets - nanoParticle Emissions from the Transport Sector: Health and policy impacts* och är ansvarig för mätningar av ultrafina partiklar i luftmiljön i Stockholm, att sammanställa partiklarnas toxicitet samt att leda arbetet med exponerings- och hälsoriskberäkningar. Inom EU-projektet *ASCEND* deltar förvaltningen tillsammans med exploateringskontoret med internationellt erfarenhetsutbyte kring s.k. PEDS – Positive Energy Districts. Stockholm bidrar med erfarenheter från Norra Djurgårdsstaden.

Inom projekten *NonHazCity 3 (NHC3)* och *ChemClimCircle* arbetar förvaltningen tillsammans med andra städer samt universitet, myndigheter och andra ickestatliga intresseorganisationer (NGO:er). Syftet är att utveckla kommuners möjligheter att genom krav, uppföljning och dialog gentemot leverantörer få mer kemikaliesmarta varor, särskilt byggmaterial, och att knyta ihop kemikaliefrågan med klimat- och cirkularitetsfrågorna. Arbetet i projekten ger också möjlighet att presentera stadens arbetssätt i olika internationella forum. Arbetet inom de två första NonHazCity-projekten har som ett av fem projekt gått till final i EU-kommissionens tävling Regiostars, delområde ”A green Europe”.

Miljöförvaltningen deltar sedan 2017 i två delprojekt inom ramen för *LIFE IP Rich Waters* som handlar om miljögiftsövervakning i ytvatten och spridning av miljögifter från båtbottnfärg. Projektet pågår till 2024.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av kostnadsutvecklingen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter att fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen, med hög självfinansieringsgrad inom detta område.

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 154,8 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 5,2 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Efter beviljade omslutningsförändringar och budgetjustering uppgick nämndens nettobudget till 160,0 mnkr.

Nämnden beviljades i samband med tertialrapport 1 ytterligare budgetjustering om 1,5 mnkr för lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP) samt extra medel för utökat friskvårdsbidrag vilket ändrar nettobudgeten till 161,8 mnkr. Tabellen nedan visar utvecklingen av förvaltningsbudgeten för 2023;

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2023	260,9	-106,1	154,8
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram (VP)	5,2	0,0	5,2
Omslutningsförändringar (VP)	27,8	-27,8	0
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram (T1)	1,5	0	1,5
Budgetjustering för ökad friskvård (T1)	0,3	0	0,3
Budget avstämningsärendet	295,7	-133,9	161,8
Budget T2	295,7	-133,9	161,8

I samband med tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 161,8 mnkr, dvs. ett resultat i linje med budgetram inklusive beslutade budgetjustering. Prognosen för bruttokostnaderna för förvaltningen är 291,6 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 129,8 mnkr. Med anledning av ökade kostnader kopplat till årets lönerörelse har förvaltningen sett över prioriteringar och önskad ambitionsnivå inom olika områden för att trots ökade kostnader fortsatt kunna uppfylla kommunfullmäktiges mål. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att se över och identifiera möjliga och lämpliga besparingsåtgärder avseende framförallt kostnader för konsulttjänster, representation samt externa utbildningar och konferenser. Nämnden bedömer att tillsynsintäkter enligt miljöbalken kommer att minska något som följd av bortfall av objekt, färre ärenden inom vissa tillsynsområden samt personalomsättning. Som beskrivits ovan tillämpar förvaltningen numera efterhandsdebitering avseende livsmedelsavgifter för ordinarie kontroll. Det nya systemet för livsmedelsavgifter, som är mer administrativt betungande, bedöms dock inte ha någon negativ inverkan på förvaltningens ekonomi under 2023.

Dock prognostiseras förvaltningens självfinansieringsgrad, som omfattar både tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelskontroll, ligga på drygt 65 procent vilket är en fortsatt hög och stabil nivå.

Förvaltningen genomförde under hösten 2022 en större organisationsförändring som endast fick marginell påverkan på nämndens ekonomiska utfall. Från och med årsskiftet 2023 har den ekonomiska strukturen anpassats till den nya organisationen. Skiftet har fortlöpt enligt plan och bedöms inte resultera i några ekonomiska avvikelser.

Tabellen nedan visar differensen mellan budget 2023 och helårsprognosen för 2023 per avdelning.

mnkr	VP 2023	Prognos T1 2023	Prognos T2 - 2023	Differens T2 mot VP 2023
<i>Intäkter</i>				
Luft och klimat	24,4	24,6	23,3	-1,1
<i>varav miljöbilar</i>	3,4	3,4	3,6	0,2
Livsmedelskontrollen	43,4	41,6	41,4	-2,0
Kommunikation	0,0	0,0	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskydd	51,7	50,5	49,9	-1,8
Stadsmiljö	12,7	12,4	13,8	1,1
Verksamhetsstöd	0,3	0,3	0,1	-0,2
Utveckling	0,0	0,0	0,0	0,0
FC, Nämnd, gemensamma kostnader, MSL	1,4	1,4	1,5	0,1
Summa intäkter	133,9	130,8	129,8	-4,058
<i>Kostnader</i>				
Luft och klimat	56,0	55,7	55,2	-0,9
<i>varav miljöbilar</i>	9,7	9,6	9,5	-0,2
Livsmedelskontrollen	49,0	47,5	47,6	-1,4
Kommunikation	14,0	16,0	15,2	1,2
Miljö- och hälsoskydd	64,9	65,3	64,6	-0,3
Stadsmiljö	67,7	64,3	65,3	-2,3
Verksamhetsstöd	20,5	20,5	20,3	-0,3
Utveckling	5,1	4,7	4,7	-0,4
FC, Nämnd, gemensamma kostnader, MSL	18,5	18,3	18,9	0,4
Summa kostnader	295,7	292,3	291,6	-4,0
Netto	161,8	161,5	161,8	0,0

Prognosticerade differenser i T2 mot VP 2023 beror på följande:

- *Luft och klimat*: Avviker marginellt mot nettobudget och visar ett underskott främst p.g.a. att intäkterna bedöms minska under andra halvåret kopplat till färre byggrelaterade uppdrag. Bidragen för externfinansierade projekt bedöms dock öka vilket till viss del kompenserar övrigt intäktsbortfall. Kostnaderna bedöms i sin tur minska framförallt kopplat till vakanta tjänster och personalomsättning samt att mindre inköp av mätutrustning behöver göras än tidigare prognostiserat.

- *Livsmedelskontrollen*: Avdelningen prognostiserar ett mindre underskott mot budget. Intäkterna bedöms minska kopplat till att planerad kontroll reviderats till följd av viss personalbrist p.g.a. vakanser samt att omklassning av anläggningar tar något längre tid än planerat. De vakanta tjänsterna innebär i sin tur en kostnadsminskning vilket kompenserar tappet på intäktssidan.
- *Kommunikation*: Avdelningen uppskattas öka sina kostnader för framförallt konsulter och personal jämför med budget. De ökade kostnaderna beror främst på ökade lönekostnader samt att kommunikationsinsatser som inte låg i budget bedöms nödvändiga.
- *Miljö- och hälsoskydd*: En viss avvikelse mot intäktsbudgeten bedöms uppstå då avdelningen har flera vakanser som visat sig ta längre tid än planerat att tillsätta vilket lett till omprioriteringar i den planerade tillsynen. I och med vakanserna har personalkostnaderna gått ner, men de minskade personella resurserna har i viss mån behövt kompenseras med högre konsultkostnader som följd.
- *Stadsmiljö*: Prognostiserar marginellt lägre intäkter p.g.a. att vakanta tjänster avseende tillsynspersonal inte kunnat tillsättas i planerad takt. Det är framförallt på kostnadssidan störst avvikelse mot budget ses och då är det framförallt personalkostnaderna som beräknas bli lägre till följd av nämnda vakanser samt att avdelningen behövt göra omprioriteringar avseende konsultkostnader i pågående projekt.
- *Övriga avdelningar*: För förvaltningens övriga avdelningar ses endast marginella avvikelser jämfört med budget. Kostnaderna prognostiseras minska till följd av att besparingar planerats gällande utbildning och konferens samt representation för att väga upp årets ökade lönekostnader som inte fullt ut rymts inom planerad budget. Även utfallet kopplat till konsultkostnader för utvecklingsarbete och digitalisering bedöms bli omkring 0,5 mnkr lägre än budget.

Investeringar

För år 2023 uppgår nämndens investeringsutgifter till 1,3 mnkr vilket fördelas som kostnad på flera år. Investeringarna avser framförallt utrustning för SLB-analys. Investeringarna beräknas ligga i nivå med VP 2023.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har inga verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Budgetjusteringar

Miljöförvaltningen beviljades i samband med T1 2023 ytterligare 1,5 mnkr från central medelsreserv 2 avseende lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP). Ambitionen är att fortsätta arbetet med lokala åtgärdsprogram samt uppföljning av åtgärder med fokus på PFAS.

I övrigt fick förvaltningen ytterligare budgettillskott om 0,3 mnkr för utökad friskvårdsbidrag. Sammantaget har förvaltningens budget sedan tertialrapport 1 utökats med 1,8 mnkr vilket ger en ny nettobudget om 161,8 mnkr.

Inga ytterligare budgetjusteringar söks av förvaltningen i samband med T2.

Analys av balansräkningen

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen per 2023-08-31 kommenteras mot balansräkningen 2022-12-31:

- Maskiner och inventarier. Olika mätinstrument har anskaffats under året motsvarande 1,1 mnkr medan avskrivningarna uppgår till 1,4 mnkr.
- Kundfordringar per den 31 augusti minskade med knappt 700 tkr.
- Förvaltningen har en mindre fordran mot anställda per den 31 augusti 2023.
- Diverse kortfristiga fordringar ökade med 7,3 mnkr. Det förklaras främst av att moms byggs upp under året och bokförs hos stadsledningskontoret först efter årsskiftet. Fordringarna för EU-projekten uppgår till 750 tkr.
- Förutbetalda kostnader, som främst består av hyra och IT-licenser var något lägre än vid årsskiftet.
- De upplupna intäkterna per 2023-08-31 uppgår till 200 tkr och avser bidrag från Trafikverket.
- Vid tertial 2 är leverantörsskulderna generellt lägre än vid årsskiftet, vilket förklarar en minskning av leverantörsskulderna med 22,7 mnkr. Detta beror på att leverantörerna i regel fakturerar i slutet av året.
- Övriga kortfristiga skulder, som består av bland annat förskott av projektmedel från staten och EU-projektmedel för utbetalning, har minskat med 1 mnkr och uppgår vid tertial 2 till 7,3 mnkr.
- Förutbetalda intäkter ökade med 12,2 mnkr. De består av inbetalningar inom fast årlig tillsyn. De inkommer till nämnden redan under tertial 1 och periodiseras. Periodisering av förutbetalda intäkter avser interna bokningar som kommer att summeras till 0 på årsbasis.
- Upplupna löner och sociala avgifter ökar med ca 2,2 mnkr som följd av lönerevisionen, och kommer att justeras i septemberlönen

- Övriga interimsskulder ökade med 0,5 mnkr beroende på ökning av upplupna kostnader eftersom det är svårt att få in fakturor vid semestertider. Enligt redovisningsreglerna bokas de upp manuellt.

Nedan visas en mer detaljerad balansräkning:

Balansräkning			
Period: 202301-202308			
mnkr	Per 2022-12-31	Per 2023-08-31	Förändring 202301-202308
Anläggningstillgångar	2,1	2,3	0,2
Maskiner och inventarier	2,1	2,3	0,2
Omsättningstillgångar	22,5	28,9	6,5
Kundfordringar	15,3	14,6	-0,7
Fordringar hos anställda	0,0	0,0	0,0
Fordringar hos staten och EU	0,1	0,7	0,7
Andra kortfristiga fordringar	0,2	1,0	0,8
Ingående mervärdesskatt	0,0	5,9	5,9
Diverse kortfristiga fordringar	0,3	7,6	7,3
Förutbetalda kostnader	6,6	6,5	-0,1
Upplupna intäkter	0,3	0,2	-0,1
Övriga interimssfordringar	0,0	0,0	0,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6,9	6,7	-0,2
Summa Tillgångar	24,6	31,2	6,6
Eget kapital	12,0	-1,9	-13,9
Eget kapital	12,0	-1,9	-13,9
Avsättningar	0,0	0,0	0,0
Långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	-36,6	-29,3	7,3
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,1	0,0	0,1
Leverantörsskulder	-25,4	-2,7	22,7
Moms och särskilda punktskatter	0,0	-1,6	-1,6
Övriga kortfristiga skulder	-8,2	-7,3	1,0
Upplupna löner	-1,2	-2,4	-1,3
Upplupna sociala avgifter	-0,2	-1,1	-0,9
Förutbetalda intäkter	-0,7	-12,9	-12,2
Övriga interimsskulder	-0,9	-1,3	-0,5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-2,9	-17,8	-14,8
Summa Skulder & Eget kapital	-24,6	-31,2	-6,6

Intern kontroll

Det interna kontrollarbetet har bedrivits enligt plan under 2023. Löpande intern kontroll genomförs varje månad och inga väsentliga avvikelser har noterats.

Inför verksamhetsplanen 2023 inleddes ett arbete med översyn av nämndens väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan. Syftet var att åstadkomma en tydligare koppling till målformuleringarna.

Under sensvåren 2023 har rapportering och uppföljning av tillsynsplanen förtydligats. Syftet är att ge nämnden en bättre översikt av planering och uppföljning av tillsynsverksamheten.

Under hösten 2023 planeras granskningar av avdelningarnas rutiner kring, och hantering av, väsentliga och känsliga områden både inom personal- som ekonomiområdena.